

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

**ТЕМА БРОЈА: Разговор са директорком РФ ПИО,
Драганом Калиновић, о резултатима оствареним
у овој и плановима Фонда за наредну годину**

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017
по цени локалног позива

011/3060-680
за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ВИШЕ НОВЦА ОД ДОПРИНОСА

Срећни новогодишњи и божићни празници

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**
Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Нова година кроз историју

Једна од најстаријих прослава на свету, дочек Нове године, има разне форме, од традиционалних до неких чуднијих, али већини је заједничко то што људима омогућава да се мало опусте након дуге и напорне године.

Нова година представља обнављање живота, а обичаји у тој највеселијој ноћи готово су свуда исти и имају сличне изворе, који потичу из давних времена, кад је човек ритуалним играма покушавао да савлада несхваћене појаве у природи.

И код Срба ово славље је прастари религијски, друштвени и културни догађај. Многи данашњи обичаји само су осавремењени стари и пагански, које су Стари Словени донели из своје постојбине, а касније обогатили обичајима староседелца.

У нашим крајевима Нова година почиње да се слави највероватније тек од деветог века, кад је већина Јужних Словена примила хришћанство. Етнолози потврђују да су српски стари обичаји спој старословенске и старобалканске традиције.

Научна појашњења кажу да је прослављање Нове године настало од светковине рађања сунца, а сви обичаји имали су за циљ – да се помогне сунцу да надвлада мрак и хладноћу, да се природа поново пробуди. Зато данас палимо прскалице уместо новогодишње ватре, која је некад помагала сунцу да савлада мрак.

Током историје, како су се мењали религијски системи, мењали су се и календари, па и дан кад се дочекује Нова година. У Србији, Нова година је стизала на Божић, и ређе на Српску нову годину. На селу су се до Другог светског рата прослављали Бадњи дан и Божић, потом Мали Божић или Свети Василије, празник данас познат и као Српска, православна, нова година.

Обичај даривања постојао је и постоји у готово свим нашим крајевима. Некада су дарови углавном

намењивани деци, јер се у неким срединама веровало да Свети Никола доноси дарове, па дарујемо децу слаткишима, орасима, јабукама, играчкама које остављамо испод јелке, или онога ко први наиђе у кућу да честита Нову годину.

Током новогодишњих празника посебно украшавамо ентеријер и екстеријер. Обичај да се врата и прозори, трпеза и намештај у domu ките зимзеленим гранчицама, ловором, имелом, наговештава да ће ускоро, после дуге зиме, опет све озеленети. Тако се ово најкритичније доба године, кад се чини да је природа на умору, претвара у радост поновног рађања, обнављањем и помагањем њене животне снаге.

Историја јелке као новогодишњег и божићног симбола, према предању, везује се за Исуса Христа.

Међутим, зелено дрво као знак новог вегетационог доба које би требало да наступи, датира из прехришћанског периода када су 21. децембра (у зимској краткодневици) антички народи зеленим дрветом помагали богу сунца да поново ојача.

Кићење јелке у нашим крајевима је новије датума. Долази из северних крајева данашње Војводине, почетком 20. века, са културом немачког становништва. Претпоставља се да је овај обичај дошао у Немачку у 16. веку из Индије, у којој је и раније било познато кићење дрвца свећама, и које се тамо звало „дрво живота“. Мало је познато да се зелено дрво – јелка, поистовећује са бадњаком.

Увођењем у службену употребу грегоријанског календара, 1919. године, и за Србе је 1. јануар устављен као први дан нове године и од тада се празнује као државни празник.

Код готово свих народа, па и код нас, поноћ се дочекује упућивањем најлепших жеља и пољупцима који нису само дељење тренутка еуфорије, већ и завет блискости у долазећих 12 месеци.

Г. О.

ОДРЖАНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Из буџета повучено 12,5 милијарди динара мање

На седници Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање разматрана је и усвојена информација о финансијском пословању Фонда у периоду од јануара до краја септембра 2015. године. Како је навео Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове Фонда, пословање РФ ПИО се одвија према плану и нема никаквих проблема када је у питању обезбеђивање средстава и сама исплата пензија.

Чланови УО су детаљно информисани о финансијским резултатима за девет месеци пословања институције: расходи су износили 423 милијарде динара, што је 73 одсто од планираних за 2015. годину. Највећи део тог новца, 419 милијарди, односно 98,9 одсто укупних расхода утрошено је за исплату пензија и накнада корисницима. Када су у питању нето пензије, како је навео Мимић, у исплати је крајем септембра ове године било највише старосних, 61,1 одсто, док су, на пример, 2008. године старосне пензије чиниле свега 55 одсто у односу на све категорије пензија. Учешће инвалидских пензија је смањено па оне сада чине 18,2 процента у укупном броју исплаћених пензија, (2008. године чиниле су скоро трећину, тачније 29,9 одсто). Породичне пензије у укупном броју пензија у исплати чине 20,7 процената, док су 2008. оне износиле 22,1 одсто укупног броја исплаћених пензија.

– Када су у питању приходи, они износе 420,6 милијарди динара, дакле нешто су ма-

њи од расхода, што је нормално, из простог разлога што смо на почетку године имали осам милијарди пренетих средстава из претходне године, од којих су четири милијарде пренете и на дан 30. септембра 2015, што значи да са том разликом од четири милијарде имамо апсолутно уравнотежено пословање током последњих месеци – објаснио је Мимић.

Основни извор прихода РФ ПИО су доприноси и за девет месеци ове године износ уплаћен по том основу је 257,3 милијарде динара. Приходи од доприноса у овом периоду чине 61,17 одсто укупних прихода Фонда, док су у исто време прошле године чиниле 54,89 процената. Дотација из републичког буџета износи 156 милијарди и учествује са 37,22 одсто, док је у истом периоду прошле године учествовала са 44,22 процента. Ова два главна параметра јасно показују да држава издваја све мање средстава када су у питању расходи Фонда.

Иван Мимић је констатовао и да, према

параметрима који се упоређују, последња три месеца пословања Фонда иду добро, да су доприноси остваривани у бољем износу, због чега је на име дотација из државног буџета до сада повучено око 12,5 милијарди динара мање.

Чланови Управног одбора су, на предлог Владе АП Војводине, усвојили одлуку о именовању актуелног директора Покрајинског фонда за пензијско и инвалидско осигурање Славка Имрића, за директора ПФ ПИО на период од четири године. Донет је Правилник о измени и допуни Правилника о организацији РФ ПИО, којим су се обезбедили нормативни услови за формирање две нове испоставе, у београдским општинама Чукарица и Гроцка. Руководство Фонда је на овој седници детаљно упознало чланове УО са информацијама о Извештају Државне ревизорске институције, као и о ванредном усклађивању пензија професионалних војних лица.

Весна Кадиф

Размена искустава између РФ ПИО и ХЗМО

Делегација РФ ПИО у којој су били др Александар Милошевић, помоћник директора РФ ПИО, Славко Имрић, директор ПФ ПИО, Зорка Рмуш, помоћник директора ПФ ПИО, Радивоје Павић, директор Сектора информационалних технологија РФ ПИО, и Милан Милошевић, помоћник директора Сектора за остваривање права из ПИО, боравила је 1. децембра у Загребу. Циљ посете била је размена ис-

кустава и присуствовање презентацији у Хрватском заводу за мировинско осигурање (ХЗМО) о електронском управљању документацијом.

Део менаџмента РФ ПИО прилике су др Јадранка Перасић, заменица директора у ХЗМО, и Теодора Мариновић, помоћница директора, са сарадницима. Сврха презентације је била да се одређене грешке које је имао Хрватски завод за миро-

винско осигурање не понове и при примени електронског предмета у раду Фонда ПИО Републике Србије.

– У склопу реорганизације РФ ПИО, која нам предстоји, један од битних елемената јесте и прелазак на електронско управљање документацијом, који је већ започео код нас – познатији као ДМС, и који треба да се шири у свим правцима, да би резултирао тиме да Фонд пре-

стане да послује са папирном документацијом. Наравно, то ће довести до скраћивања рокова, као до и разних других уштеда у раду Фонда – појаснио је разлог ове посете Загребу Славко Имрић. Он је додао да ће представници РФ ПИО у јануару 2016. године у исту сврху посетити и словеначки Завод за пензијско и инвалидско осигурање који послује на исти начин као и хрватски.

М. М.

ИНТЕРВЈУ СА ДРАГАНОМ КАЛИНОВИЋ, ДИРЕКТОРКОМ РФ ПИО

Више новца од доприноса, мање из буџета

Иако је протекла година у Фонду била испуњена бројним активностима, разговор са директором Фонда неминовно почиње питањима о финансијским показатељима, јер о даљем развоју, унапређењима и надградњи можемо да разговарамо само ако су средства за исплату пензија и оста-

Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО, у своје лично име и у име свих запослених у Фонду осигураницима и корисницима честита предстојеће празнике, Нову годину и Божић

лих права обезбеђена и ако им је структура добра. О томе какво је стање прихода и расхода у овој години у односу на претходну разговарамо са Драганом Калиновић, директорком Фонда ПИО.

– Закључно са 15. децембром имамо повећање остварених прихода од доприноса у односу на 2014. годину за 5,0 одсто. Повећање изворних прихода значи смањење средстава из дотација Републике на име недостајућих средстава за исплату пензија. С обзиром на то да је уплаћени допринос већи у односу на планирани за 14,8 милијарди динара, Фонд је у овом периоду на име дотација повукао мање средстава за 9,8 милијарди динара. На нивоу године посматрано, у укупним приходима Фонда, који износе 579,6 милијарди, изворни приходи, односно наплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, учествују са

више од 61 одсто, а дотације Републике смањене су са 44,2 одсто у 2014. години на 37,3 одсто у овој, што значи да је све мање буџетских средстава потребно да би се обезбедила укупна средства потребна за редовну исплату пензија.

У ком износу су планирани приходи и расходи Фонда за 2016. годину и колико средстава је планирано за исплату пензија и осталих права из ПИО?

– Укупни приходи и расходи Фонда за 2016. годину планирани су у износу од 590,3 милијарде динара и виши су за 1,8 одсто у односу на 2015. годину.

Планирамо да из изворних прихода обезбедимо 369,75 милијарди динара, што је 62,6 одсто укупних прихода, што значи да се учешће дотација из буџета креће око 37 одсто укупних прихода.

За исплату пензија и осталих права планирано је 582,21 милијарда динара или 98,6 одсто укупних расхода. Учешће планираних расхода на име нето пензија у пројектованом бруто домаћем производу за 2016. годину износи 12,27 одсто и представљаће смањење од 1,0 одсто у односу на 2015. годину. Наглашавам да је Финансијским планом Фонда за 2016. годину обезбеђена редовна исплата пензија и осталих права. Повећање свих пензија за 1,25 одсто и повећање војних пензија обезбеђено је из доприноса, а не из дотација, јер су дотације остале приближно на нивоу 2015. године, тачније смањене су за 0,22 одсто.

Драгана Калиновић

Ове године је Државна ревизорска институција контролисала рад Фонда. Да ли су констатовани пропусти или неправилности у раду Фонда?

– Државна ревизорска институција је обавила ревизију завршног рачуна Фонда и правилности пословања за 2014. годину, при чему је констатовала да је завршни рачун Фонда припремљен по свим материјално значајним питањима у складу

са оквиром за финансијско извештавање у Републици Србији. Констатоване су одређене техничке неправилности или грешке и у извештају Државне ревизорске институције нема ниједног налаза који упућује на незаконито понашање Фонда, на злоупотребе или озбиљне неправилности. Грешке које су техничке природе исправљене су у току поступка ревизије, тако да можемо одговорно и јасно да истакнемо да се у раду

Фонда примењују прописи и да се ради законито.

Шта бисте, на крају још једне године, издвојили као значајан помак у раду РФ ПИО?

– Година 2015. била је од самог почетка веома важна али и веома динамична за нашу установу. Наиме, од 1. јануара ступио је на снагу нови Закон о ПИО, са новим одредбама и условима за пензионисање, што је донело и више посла за наше запослене. Било је много недоумица у вези са новим условима, људи су се распитивали о својим правима чини се више него раније. Између осталог и то је био повод да отпочне с радом наш Контакт центар. Битно нам је да грађани буду задовољни нашим услугама, и могло би се рећи да је цела 2015. година била у знаку посебног посвећивања корисницима и осигураницима. Контакт центар је свакако нешто што се у том контексту посебно издваја и на шта смо веома поносни. Од фебруара 2015, када је званично почео да ради, па до неких последњих извештаја, оператери нашег Контакт центра одговорили су на више од 45.000 питања. Осим тога, унапредили смо електронско пословање Фонда, отвори-

Приликом посете министра Вулина Немађиној

ли нове веб сервисе за грађане, а преко сајта Фонда могуће је поднети електронске захтеве за велики број потврда и уверења. Понудили смо калкулатор за израчунавање датума стицања права на пензионисање, као и могућност електронског праћења кретања поднетог захтева. Реагујући на бројна питања заинтересованих грађана, као директор веома значајне установе, отворила сам своја врата и једном недељно примам

странке које другачије не могу да дођу до неопходног решења свог проблема. Циљ нам је да, кроз све ове активности, омогућимо грађанима лагодније и брже остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања.

Које бисте још активности издвојили, а које су обележиле рад Фонда ПИО у 2015. години?

– Активности које имамо са иностраним носиоцима осигурања свакако заслужују да буду истакнуте. Већ неколико година организујемо саветодавне дане на којима стручњаци из нашег фонда и из иностраних фондова пружају савете и одговоре заинтересованим странкама које имају стаж осигурања у две или више земаља. Ове године успешно су реализовани дани разговора са Македонијом, Аустријом, Немачком, Хрватском, БиХ, Мађарском. Успостављена је електронска размена података са Хрватском, Словенијом, Републиком Српском, Македонијом и Црном Гором, чиме је убрзана размена података, смањени трошкови и олакшано остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања корисника и осигураника који имају стаж у две државе. Почетком године формирали смо нови организациони део који се бави имовином Фонда и интензивирање су активности на ажурирању пописа имовине, на укњижи објеката Фонда, па очекујемо значајне помаке ка

организованом и исплативом управљању имовином. У делу медицинског вештачења наставили смо са пословима ревизије инвалидских пензија, отворили смо ординације за медицинско вештачење у Пријепољу и Неготину, што је олакшало корисницима из удаљенијих места одлазак на лекарске прегледе ради вештачења радне способности. Наши лекари вештачи су кренули у обилазак појединих геронтолошких центара како би најстаријим грађанима омогућили прегледе на лицу места и олакшали им могућност остваривања неког од права које им припада. Уз подршку Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања иницирали смо сарадњу са ДЕС предузећем Застава Инпро из Крагујевца, које први пут успоставља домаћу производњу платформи за инвалиде, а које ћемо инсталирати на улазима у све наше филијале.

Фонд ПИО је, током године, активно учествовао у неким стручним, културним и противним скуповима, што раније није било уобичајено. Да ли је циљ постигнут?

– Ниједна активност Фонда се не организује без ваљаног и оправданог разлога. Тако смо, рецимо, организовали и активно учествовали у трибинама о повезивању радног стажа по Закључку Владе Републике Србије из јуна, односно септембра ове године, јер је то био прави начин да представници наше

стручне службе појасне заинтересованим странама ко све има право на ову погодност и на који начин може да је оствари. У сарадњи са ресорним министарствима и представницима привреде, ангажовали смо се на позивању и на подсећању предузећа чији запослени имају право на повезивање стажа по овом Закључку Владе, да искористе ово право до краја године, а у том циљу је и у Привредној комори Србије одржан Округли сто на ову тему, коме су, поред представника привреде и синдиката, присуствовали и министри Александар Вулин и Жељко Сертић. Представили смо се на Међународном београдском сајму књига у оквиру штанда Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Наш инфо пулт је био изузетно посећен јер су сви заинтересовани на лицу места могли да добију пин код, да изваде листинг и да добију одговор на свако питање из области ПИО. Присутни смо били и на манифестацији „Треће доба 55+“, јер је овај сајам био намењен циљној групи којој смо имали шта да кажемо. Када је Влада Србије понудила системско решење за ванредно усклађивање пензија војних пензионера, заједно са Удружењем војних пензионера Србије организовали смо у Дому Војске Србије скуп, на коме су учествовали и министри Александар Вулин и

Братислав Гашић, и окупљеним војним пензионерима пружили потребне информације и објашњења у вези са усклађивањем војних пензија и исплатом дуга по Закључку Владе.

Како се Фонд изборио са пословима у вези са ванред-

војних пензионера, пријема захтева и потписивања уговора о вансудском поравнању. Ми смо одмах, на адресе 57.240 војних пензионера, корисника породичних пензија и наследника, проследили сва потребна обавештења са обрачунатим

ника у претходном периоду било је ангажовано на пословима спровођења Закључка. Влада Србије издвојила је средства за исплату тог дуга и новац ће добити једнократно већ у јануару, док су усклађене војне пензије од 6,57 одсто већ примили сви

Приликом посете министра Вулина Немањиној

ним усклађивањем војних пензија и какви су резултати постигнути?

– Активности у вези са усклађивањем пензија професионалних војних лица заиста су изискивале много ресурса Фонда, али је чињеница да смо се у Фонду организовали тако да смо успели адекватно да одговоримо потреби информисања

припадајућим дугом. У филијалама су били одвојени посебни шалтери за њих да се ни би стварали редови и ангажовали смо се максимално да се све одради у року. У просеку смо дневно примамо више од 1.000 захтева војних корисника, а само у Филијали за град Београд, која има највећи број војних пензионера, више од 100 прав-

који на то имају право са новембарским чеком, исплаћеним у децембру. У протекла два месеца на хиљаде војних пензионера је имало контакт са Фондом и са задовољством истичем да смо добили бројне похвале с њихове стране за организацију рада у филијалама, однос запослених, спремност да им се пружи информација и свака помоћ. Закључно са 25. децембром, до када је продужен рок за пријем захтева, око 35.000 војних пензионера је ушло у процедуру вансудског поравнања и њима ће припадајућа разлика бити исплаћена током јануара 2016. године.

Да ли се повећан обим посла одразио на ажурност Фонда у доношењу решења о основним правима?

– Иако су нам све филијале у претходном периоду биле у правом смислу речи преоптерећене пословима на ванредно усклађивању војних пензија, нисмо дозволили да запоставимо решавање по осталим правима грађана, па нам је проценат ажурности односно доношења решења у законском року 92 одсто.

Г. О.

Задовољство корисника услуга

Каква је повратна информација стручне и свеукупне јавности на очигледно унапређен кориснички сервис Фонда?

– Пре неколико дана у Фонду је одржан састанак са представницима Министарства финансија и консултантом Европске уније на PLAC пројекту, на тему упознавања са методологијом рада на успостављању финансијског управљања и контроле у Фонду. Циљ овог састанка био је да се консултант и представници Министарства упознају са методологијом рада на успостављању финансијског управљања и контроле у Фонду, постигнутим резултатима и проблемима у раду, како би се утврдила методологија и стандард ових послова у јавном сектору, у складу са међународним стандардима и најбољом праксом ЕУ. Представници Фонда том приликом су предочили гостима посвећеност Фонда задовољству корисника услуга, наводећи предности и ефекте увођења Контакт центра, планско и вишеструко мерење задовољства корисника кроз анкете, књигу утисака, отворена врата и сл. Веома позитивно је оцењена посвећеност Фонда задовољству корисника и нагостили су нам да ће праксу установљену у Фонду наводити као добар пример, нарочито када се расправља о тематици ризика по углед и репутацију институција. Осим тога, колеге из немачког завода за социјално осигурање су похвалиле праксу Фонда да, током трајања саветодавних дана, спроводи анкету којом мери задовољство корисника пруженом услугом, а резултате те анкете користи како би унапредио услугу при следећим саветодавним сусретима. Поред похвале, они су преузели нашу идеју, коју ће примењивати у будућим саветовањима. Током ове године у Фонду је одржано укупно шест саветодавних дана, а резултати спроведених анкета показују да је у просеку чак 98,45 одсто испитаних грађана који су дошли по савет задовољно организацијом саветодавних дана и љубазношћу запослених. Истовремено, у комуникацији преко Контакт центра имамо на хиљаде изречених похвала, што нам је показатељ доброг смера који смо изабрали.

САМОСТАЛНЕ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Осигурање уметника и свештеника

Променама прописа којима је било уређено пензијско и инвалидско осигурање, почев од 1. јула 1983. године, лица која обављају делатности у култури, односно врше свештеничку, или верску службу, постала су обавезно осигурана. На овај начин, проширен је круг осигураника самосталних делатности и уређено је питање пензијског и инвалидског осигурања самосталних уметника, односно свештеника и верских службеника. Закључно са 30. јуном исте године, ова лица могла су да плаћају доприносе за пензијско и инвалидско осигурање по уговорима који су им то осигурање обезбеђивали, али то осигурање није било обавезно већ је својство осигураника утврђивано решењем, искључиво на захтев лица које те делатности обавља.

Питање услова за утврђивање обавезног пензијског осигурања уређено је одговарајућим прописима. Законом о култури дефинисан је појам самосталног уметника као физичког лица које ствара ауторска дела из области уметничке делатности, или изводи уметничка и ауторска дела из области уметничке делатности и које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност. Такође, потребно је и да таквом лицу репрезентативно удружење у култури утврди статус. Уколико лице испуњава прописане услове, односно ако има пословну способност, уметничку делатност обавља као једино, или главно занимање и има пребивалиште у Републици Србији, подноси захтев репрезентативном удружењу за утврђивање статуса, односно упис у чланство. Чињеница да се уметничка делатност обавља као једино, или главно занимање заправо значи да уметник главни део својих прихода, или све своје приходе остварује управо од те делатности, односно да није у пензијском и инвалидском осигурању по неком другом основу,

на пример – да није у радном односу. Ако репрезентативно удружење прихвати захтев уметника и упише га у чланство, управо тај упис има конститутивно дејство и дан када је упис регистрован у евиденцији удружења заправо представља и дан почетка обавезног пензијског и инвалидског осигурања за уметника. По упису у чланство, уметник са потврдама удружења и попуњеним и овереним обрасцима М и М-А треба да оде у надлежну организациону јединицу Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, где ће му се регистровати пријава на осигурање. Ова пријава истовремено значи и пријаву на здравствено осигурање, што уметнику омогућава и да овери здравствену књижицу и користи услуге из тог осигурања.

Верски службеници и свештеници делатност обављају у складу са црквеним прописима, а у службу се постављају декретом црквених власти, а на исти начин се и разрешавају. Доношењем декрета о постављењу, ова лица стичу и својство осигураника па им од тог дана тече и обавезно

пензијско и инвалидско осигурање.

Уметници и верски службеници плаћају доприносе према основицама осигурања које не морају да одговарају њиховим оствареним зарадама. За свештенике и верске службенике, уплата доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање врши се из буџета Републике Србије, у висини најниже месечне основице. Осигураник може да се определи и за неку вишу основицу, а износ разлике између најниже и опредељене основице уплаћује сам осигураник, или црква, односно верска заједница. О опредељеној основици обавештава се Пореска управа која и врши задужење доприносима за пензијско и инвалидско осигурање и та основица не може да се мења у току године. Уметници такође доприносе уплаћују према задужењима Пореске управе, где се води и евиденција о уплатама. Према одлуци из 2003. године, град Београд уплаћује доприносе за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање уметницима за уметнике који имају пребивалиште на територији града Београда који испуњавају одређене услове. Као и за верске службенике, доприноси се уплаћују до висине најниже основице осигурања, а број уметника за који се уплата доприноса врши на овај начин ограничен је градским буџетом, па у случају да број пријављених прелази могућности, приоритет имају они са дужином стажом осигурања. У случају када уметник остварује и приходе по уговору о делу, или ауторском уговору, почев од 2006. године пријаве о овим приходима (М-УН) предају се Пореској управи, а не Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Овако предате пријаве урачунавају се у основицу осигурања, односно Пореска управа умањује задужење за уплату доприноса за износ

Мирслав Мирић

уплаћен по пријављеној уговореној накнади.

Уметници и верски службеници често се, у периоду у ком обављају самосталну делатност, ангажују по уговору о раду, најчешће у образовним институцијама. У случају да се лице које је у обавезном осигурању по основу обављања самосталне делатности запосли, према важећим законским прописима осигурање по основу радног односа је приоритетно и прекида раније осигурање. До проблема може да дође у случају да се радни однос обавља са непуним радним временом, због чега у том периоду осигураник може да има стаж осигурања утврђен у трајању краћем од календарског иако паралелно са запослењем и даље обавља самосталну делатност, чак и у случају када су за самосталну делатност уплаћени доприноси, који ће у том периоду само увећати основицу осигурања. О овоме осигураници морају да воде рачуна, како не би дошли у непријатну ситуацију приликом подношења захтева за остваривање права на пензију.

Важно је нагласити да осигураник има обавезу да о свим променама у току осигурања обавести Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, како би се благовремено регистровале одговарајуће пријаве у матичну евиденцију. Дакле, промене статуса у чланство у репрезентативном удружењу, односно доношење декрета од стране цркве, или верске заједнице, представљају основ за промене у осигурању. Посебно треба водити рачуна о престанку осигурања, јер ретроактивни уноси у евиденцију удружења немају дејство, већ се престанак чланства утврђује са даном када је промена регистрована, о чему удружења издају потврде у складу са законским прописима.

Мирслав Мирић

ОТВОРЕНА ИСПОСТАВА РФ ПИО У ГРОЦКОЈ

Услуге Фонда ближе грађанима

Руководство Фонда ПИО и ресорни министар у просторијама нове испоставае у Гроцкој

На територији општине Гроцка 25. децембра отворена је нова испостава Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Отварању испоставае, поред руководства Фонда, присуствовао је и ресорни министар Александар Вулин.

Како је навео Иван Тодоровић, директор Филијале за град Београд, Испостава Гроцка је четврта по реду испостава у оквиру београдске филијале.

– Грађани Гроцке имаће први пут прилику да своја права из пензијског осигурања остварују у својој општини. Овде ће моћи да подносе све врсте захтева за остваривање права, да комплетирају те захтеве, моћи ће да подносе све врсте пријава на осигурање, пријаве М-4, да добију све врсте потврда и уверења, и неће морати више да иду у Немањину 30, чиме ће се растеретити и шалтерске службе у Филијали Београд – рекао је Тодоровић. Како је навео, ширењем мреже организационих јединица Фонда и приближавањем корисницима, побољшава се квалитет услуга Фонда ПИО. Директор београд-

ске филијале саопштио је да је ускоро у плану и отварање испоставае у општини Чукарица, а према потребама отвараће се још испостава.

Заменица председника општине Гроцка Јасмина Мандић захвалила је министру Вулину на отварању испоставае Фонда ПИО и истакла потребу становника за оваквом услугом, будући да у општини Гроцка живи више од 100.000 грађана. Она је најавила да ће и насеље Калуђерица ускоро добити испоставу Фонда ПИО на својој територији, па становници неће морати да путују до центра Београда, већ ће све моћи да заврше на једном месту.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин нагласио је да руководство Фонда има правилну оријентацију, и захвалио директорки Драгани Калиновић, председнику Управног одбора РФ ПИО Браниславу Митровићу и свим запосленима у Фонду што исправно разумеју да је потребно приближити се корисницима.

– Све што радимо, радимо са жељом да будемо на услузи ко-

рисницима, јер ми смо ту због њих, нису они ту због нас. Зато се данас отвара испостава у Гроцкој, где ће 14.114 осигураника и нешто више од 13.000 пензионера моћи да задовоље све своје потребе. То је град по броју пензионера и броју осигураника величине Бачке Паланке, и није логично да град ове величине нема своју испоставу ПИО фонда. Они више неће морати да одлазе до центра Београда, неће морати да губе време. Ово је пољопривредни крај, некад је потребно усред бербе, жетве, сетве, да се читав један дан изгуби одлазећи до Београда и враћајући се. Сад ће то моћи да ураде на територији своје општине, и да све што им је потребно задовоље управо на овом простору – рекао је Александар Вулин.

Министар Вулин је најавио да ће се овакав тренд наставити, као и да ће се овде радити и вештачења за туђу помоћ и негу, тако да ће становници Гроцке моћи да заврше све на територији своје општине.

– Данас је такође добра прилика да кажемо шта смо урадили када су у питању војни пензионери. Са великим задовољством морам да кажем да су 34.983 војна пензионера затражила усклађивање пензије и одговарајуће надокнаде, од тога 5.298 их је одустало од тужбе према држави. Захваљујем војним пензионерима на поверењу, захваљујем им што су и овај пут показали колико им је стало до државе, а као што видите ова влада не прави дугове, али враћа дугове који су направљени много пре нас – рекао је Вулин и истакао да ће се на овај начин знатно смањити трошкови државе, али ће се исто тако исправити неправда према војним пензионерима, чије су пензије већ увећане, а који ће целокупан износ дуга добити у једној рати.

Када је у питању повезивање стажа, Вулин је навео да су до сада захтеви за повезивање стажа поднети за 7.755 радника.

В. Кадиф

Регулисање међусобних обавеза

Протокол о регулисању међусобних обавеза по основу намирена одштетних захтева ПИО фондова Србије и Републике Српске потписан је недавно и по том основу ПИО РС дугује ПИО Србије 4,8 милиона евра, док је дуг Србије мањи и износи 166.000 евра.

Потписивању Протокола присуствовао је министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин, који је рекао да у Републици Српској живи 10.817 корисника пензија из Србије и да се сваке године за то одвоји око 16 милиона евра.

– С друге стране, у Србији живи око 16.825 корисника пензија који су то право зара-

дили у Републици Српској, и сваке године се за то дозначи око 25 милиона евра – рекао је Вулин.

Он је рекао да корисници фондова та међусобна дуговања нису могли да осете, али је нагласио да је за државу веома важно да се то реши.

– У питању је велика свота новца и велики број људи. На међусобни упит ПИО фондова Републике Српске и Србије открили смо 71 пензију за умрле кориснике у РС, која се исплаћивала људима који не постоје, и с друге стране, за 234 корисника исплаћивала се пензија из ПИО фонда Србије у РС, иако нису више живи – рекао је министар рада.

Он је додао да Федерација БиХ Фонду ПИО Србије дугује око 5,5 милиона евра, што су, указао је, велика средства, док Србија Федерацији дугује неупоредиво мањи износ од око 350.000 евра.

– Ми се свакако надамо да ће надлежни органи Федерације БиХ поћи за примером Фонда ПИО РС и да ћемо наша међусобна потраживања решити на обострано задовољство – рекао је Вулин.

У име Фонда ПИО Србије Протокол је потписао директор Завода за социјално осигурање Србије Зоран Пановић, који је рекао да ће се на основу тог протокола у наредним годинама извршавати плаћања, као и да су договорени механизми тих плаћања.

Директор ПИО фонда РС Младен Милић рекао је да ће његов фонд дуг од око пет милиона евра у наредне четири године измирити у једнаким ратама, као и да те исплате неће утицати на буџет Фонда ПИО РС, који износи око 500 милиона евра.

Директорка Републичког ПИО фонда Драгана Калиновић нагласила је да тај новац, око 550 милиона динара, много значи за РФ ПИО и да представља укупан износ свих инвестиција које су обезбеђене у финансијском плану за 2016, који укључује инвестиције у опрему, одржавање зграда, информационе технологије које су битне за модернизацију.

Г. О.

ПРЕДСТАВНИЦИ ФОНДА ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ПОСЕТИЛИ РФ ПИО

Размена искустава

Другог децембарског дана РФ ПИО су посетили представници Фонда ПИО Републике Српске: Тихомир Јоксимовић, портпарол и шеф кабинета Фонда РС, Велибор Максимовић, помоћник директора за ИТ, и Неда Ристић, секретар органа управљања Фондом РС са седиштем у Бијељини. Интересовало их је искуство Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање у вези са оснивањем и радом Контакт центра пошто и сами планирају да успоставе овакав сервис за своје осигуранике и кориснике. Са радом овог важног сервиса РФ ПИО упознале су их Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за одnose са јавношћу, и Сузана Салом, начелник Контакт центра.

Гости из Бијељине су били задовољни оним што су чули и видели и сматрају да ће им искуство Фонда ПИО олакшати посао око почетка рада њиховог сервиса.

– Планирамо оснивање кол центра у нашем Фонду па смо желели да чујемо ваша искуства, да сазнамо како тај сервис

Гости из Бијељине у Контакт центру Фонда ПИО

функционише, да ли се његово оснивање показало оправданим и са каквим сте се потешкоћама суочавали док контакт центар није почео да ради. Дobili смо одговоре који ће нам помоћи и упутити нас у правом смеру приликом рада на осни-

вању нашег кол центра. Ваша искуства ћемо искористити јер је овај контакт центар заиста добар пример како треба да функционише један овакав сервис. Сматрам да су наше институције сервиси грађана, зато и ми желимо да странкама омо-

гућимо да што пре добију одговоре на сва питања која имају за нас. Фондови су веома важни системи који успешно функционишу, али свако унапређење и осавремењивање рада је увек позитивно – истакао је Тихомир Јоксимовић.

В. А.

Успешна година, амбициозни планови за следећу

РЕЗУЛТАТИ
МИНИСТАРСТВА
ЗА РАД,
ЗАПОШЉАВАЊЕ,
БОРАЧКА И
СОЦИЈАЛНА
ПИТАЊА У
2015. ГОДИНИ

Последњег викенда у децембру министар Александар Вулин представио је на конференцији за новинаре годишњи извештај о раду министарства на чијем је челу.

– Све исплате Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања биле су ове године редовне и ниједно давање није умањено. Стопа незапослености је смањена, а за остваривање права и пружање услуга Министарства рада, за око 3,3 милиона грађана, за 2016. годину планирана је 101 милијарда динара и од тог укупног буџета Министарства 97 одсто намењено је корисницима права и услуга – изјавио је ресорни министар Александар Вулин.

Он је нагласио да је стопа незапослености смањена, да се дугови измирују и да је настављена свеобухватна контрола против свих врста злоупотреба, али да то ни ове године „неће бити велика вест“, већ уобичајен рад.

Министар је нагласио да је стопа незапослености у овом тренутку 16,7 одсто и да је смањена за 1,2 процентна поена у односу на други квартал ове године, док стопа запослености становништва радног узраста 15-64 године износи 53,2 одсто.

На представљању годишњег извештаја о раду свог министарства Вулин је подвукао да је та стопа повећана у односу на претходни квартал. То је, сматра он, и даље висок проценат незапослености, али јесте знатно нижи у односу на затечених 25,6 одсто незапослених.

Министар је додао да је од ја-

нуара до новембра ове године било 227.149 случајева запошљавања са евиденције НСЗ, као и да је запослено 4.575 особа са инвалидитетом.

– Све можете представити другачије, осим количине новца који се слива у државну касу.

За 5,4 одсто повећана је запосленост у односу на исти период прошле године. Повећање запослености дугујемо и министарствима привреде, финансија, томе што смо најстабилнија земља у региону, па инвеститори долазе – рекао је Вулин.

Он је нагласио да је влада затекла огромна дуговања и да се Министарство рада носило, између осталог, и са дугом према војним пензионерима.

Додао је да је и према 66.000 умрлих пензионера била учињена неправда, па је нађено „и новца и снаге“ да се договори са наследницима пољопривредних пензионера. Издвојено је 1,75 милијарди динара како би

се та неправда исправила, а дуг вратио, казао је министар.

Министар је нагласио и да је до 25. децембра Фонду ПИО поднето 220 захтева за повезивање стажа за 7.755 радника, да је до сада повезан стаж по захтеву 83 предузећа са 923 запо-

милиона динара за осталу социјалну заштиту.

Министар је навео и да је Министарство имало веома живу законодавну активност и да је конкретно допринело промени живота набоље.

Нека права су побољшана особама са инвалидитетом јер до Закона о употреби знаковног језика није постојало звање тумач.

Вулин се осврнуо и на избегличку кризу рекавши да је 625.000 миграната, колико их је прошло кроз Србију у 2015. медицински збринута, сачувано, што показује да систем функционише беспрекорно.

– Кроз Србију је до сада прошло око 625.000 миграната без иједног инцидента. Бескрајно сам поносан на сваког грађанина Србије који је разумео да ти људи нису претња, већ да заслужују помоћ у невољи – рекао је Вулин, који је и председник Радне групе за решавање проблема мешовитих миграционих токова.

Он што предстоји јесте доношење неколико важних закона, неки су прошли јавну расправу, а регулишу највећу количину новца у буџету, ради се и на побољшању живота особа са инвалидитетом, закону о вишковима хране...

– Хоћемо идентичне услуге за све на територији Србије, хоћемо да завршимо процес лиценцирања, наставићемо да се боримо против насиља у породици и против експлоатације деце – закључио је министар рада.

Г. О.

У Србији посао чека 370.188 жена

Секција жена Савеза самосталних синдиката Војводине (СССВ) организовала је округли сто о положају жена у сфери рада и запошљавања и пензијско-инвалидског осигурања.

Према речима Гордане Миловић, председнице Секције жена СССР, ова трибина би требало да буде увод у низ различитих активности и манифестација чији би заједнички циљ био да допринесу бољем сагледавању положаја жена у Србији и доношењу закона који би тај положај могли значајније поправити.

Између осталих, на овом скупу учествовали су Нада Бурмазовић, помоћник покрајинског секретара за запошљавање, Небојша Кукић, директор Покрајинске службе за запошљавање, Љиљана Стојишић, начелница Инспекције рада Јужнобачког округа, Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, Андријана Човић, сарадница у институцији Покрајинског омбудсмана, и Јелена Чешљевић из Женске мреже.

Небојша Кукић је изнео статистичке податке са евиденције незапослених лица НСЗ на крају новембра. Према овој евиденцији, у Србији има 717.324 незапослена лица од којих су 370.188 жене, или 51,6 одсто. С друге стране, у Војводини има 173.677 незапослених, од којих су 87.439 жене, односно 50,3 одсто. У Србији је – према старосној структури, највише незапослених жена старости од 25 до 29 година, или 13,6 одсто од укупног броја, док је у Војводини то групација старости од 35 до 39 година, која захвата 13,3 процента ове популације. Корисника новчане накнаде, међу којима

Са трибине Секције жена СССР посвећене положају жена

су највише заступљене групе које се теже запошљавају, односно незапослени старији од 50 година, у Србији има 46.857 од чега је 21.532 или 45,9 одсто жена, а у Војводини 12.149 лица од чега је 5.338 или 43,9 процента жена.

Стана Свиларов је добила подршку присутних за покретање иницијативе да се коригује Закон о ПИО у делу одредби о праву корисника на 50 посто инвалидске пензије, како би се људи из ове категорије изједначили у бенефитима које имају остали корисници инвалидских пензија. Такође, изменама закона требало би да се правичније реши њихов социјални статус побољшањем услова за пензионисање (60 година за жене и 63 године за мушкарце), јер су они једна од економски најрањивијих група у нашем друштву. Љиљана Стојишић се, пак, залажила да се због лакше контроле злоупотреба прековременог рада уведе обаве-

за послодавца да води евиденцију о времену проведеном на раду, а нагласила је да се приликом инспекцијског надзора најчешће сусрећу са проблемима које жене имају приликом остваривању права из материнства код приватних послодавца.

Јелена Чешљевић је посебно нагласила тежак положај жена на селу. Оне раде и дању и ноћу, а у принципу су жене које су невидљиве и које немају редован приход, без обзира на то колико су ангажоване у својим породицама, на својим имањима. Андријана Човић је похвалила одличну комуникацију коју Покрајински омбудсман има са Фондом ПИО, а изјавила је да им се жене најчешће обраћају због злостављања на раду.

Гордана Миловић је на крају, између осталог, рекла да се жене у синдикатима залажу и да се мајкама са троје и више деце призна бенефицирани радни стаж.

Мирослав Мектеровић

ЧАЧАК: СТАНОВИ ЗА СОЦИЈАЛНО УГРОЖЕНЕ ПОРОДИЦЕ

Кључеви пред Нову годину

У градском насељу Обреж у Чачку уручени су кључеви и потписани уговори о давању у закуп 19 стамбених јединица, изграђених на основу Програма изградње станова за социјално становање. Станови за социјално угрожене породице изграђени су у оквиру социјалног програма Републичке агенције за становање, која је обезбедила 47 милиона динара, док је локална самоуправа града на Западној Морави учествовала са 20 милиона динара и обезбеђеном локацијом.

Просечна површина једне стамбене јединице износи око 70 квадрата, а у склопу зграде су подрум, приземни део и поткровље. Цена месечног закупа износи један евро по квадрату

или просечно око 8.340 динара. Нови станари ће својим акцијама уредити и оплеменили простор око објеката, а средствима града Чачка биће уређене прилазне саобраћајнице.

Поред представника градског руководства Чачка и Градске стамбене агенције, додели кључева новим власницима станова присуствовао је и Велимир Илић, министар за ванредне ситуације у Влади Републике Србије, који је рекао да је основна идеја целог пројекта развој социјалног становања. Истакао је да га радује то што су архитекте испоштовале задатак да одрже аутентичну вековну архитектуру овог краја.

М. П.

КНИЋ

Редовна социјална давања

И поред скромних буџетских средстава, општина Кнић издваја знатна средства за социјалну заштиту. Сва социјална давања која су у надлежности локалне самоуправе исплаћују се на време, а Центар за социјални рад у Книћу главни је носилац ових активности. Сви програми које ова установа реализује у сарадњи са локалном самоуправом знатно доприносе побољшању квалитета живота.

Сваког месеца око четрдесет породиља без закашњења прима новчану помоћ. У општини Кнић издвајају средства и за исплату једнократне новчане помоћи, затим за оспособљавање објеката социјално угроженог становништва, као и за функционисање Сигурне куће и Прихватилишта за жртве породичног насиља. Такође, у општини Кнић је организована служба геронтодомаћица, која пружа помоћ за 56 старих и инвалидних лица.

М. Сантрач

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ ВОЈВОЂАНСКОГ ФОРУМА

Развој женског предузетништва

Унија послодаваца Војводине (УПВ), Академија женског предузетништва, Војвођанско удружење предузетница и Гаранцијски фонд АПВ представили су 22. децембра у просторијама УПВ своју иницијативу за формирање Војвођанског форума за развој предузетништва. Регионални пројекат под називом „Женско предузетништво – мотор за стварање радних места у Југоисточној Европи“ реализован у периоду од 2012. до 2015. године у коме су и учествовали, био је основ за покретање ове иницијативе. Основна идеја је да се кроз Форум интензивира рад на повезивању и координирањем деловању свих релевантних актера заинтересованих за унапређење предузетништва жена у Војводини.

Том приликом Станко Крстин, председник УПВ, констатовао је да су жене у нашим законима из-

Од укупног броја предузетника у Србији само четвртина су жене

једначене у правима са мушкарцима. Пракса је ипак другачија: од укупног броја предузетника у Србији само четвртина су жене. То је и разлог због кога се УПВ залаже за развој женског предузетништва и да их буде макар половина од укупног броја, јер у послу нема разлике између полова.

Миљана Стојшић Стојановска, директорка УПВ, истакла је да предузетнице које тренутно ра-

де са свим својим запосленима остварују 11 одсто БДП-а у Србији и да то треба у наредном периоду побољшати предузимањем конкретних корака зацртаних у стратешким документима и Платформи за развој предузетништва жена Србије у периоду од 2015. до 2018. Изузетно је важно предузетништво укључити у све нивое образовања, обезбедити повољно пословно окружење,

системски подржати усклађивање породичних и професионалних обавеза, олакшати предузетницама приступ тржиштима, обезбедити социјални дијалог, умрежавање и промоцију.

Маријана Максимовић, заменица директора Гаранцијског фонда, рекла је да мало жена има свој капитал којим би покренуле сопствени бизнис, и описала је активности које је Гаранцијски фонд досад спроводио ради развоја женског предузетништва. Јана Забунов, директорка Академије женског предузетништва, говорила је о значају учествовања жена предузетница у креирању пословног амбијента, а Ксенија Влаовић, председница Војвођанског удружења предузетница, навела је и проблеме са којима се жене предузетнице сусрећу у пословању.

Мирослав Мектеровић

ТРСТЕНИЧКИ ФОРУМ МЛАДИХ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Пет година успешног рада

Удружење грађана „Форум младих са инвалидитетом“ у Трстенику успешно функционише већ пет година. Делује претежно у трстеничкој општини, али и на простору читаве Србије. Корисници њихових услуга су особе са инвалидитетом, стара и изнемогла лица, и за њих важи принцип индивидуалног приступа.

Чланови форума се залажу за стварање друштвеног амбијента на принципима једнаких права и могућности за све у Србији, као и за формирање и одржавање специјализованих сервиса подршке за ОСИ и маргинализоване групе. За протеклих пет година трудили су се да где год могу отклоне архитектонске баријере, да формирају сервисе подршке и помоћи у кући за стара и инвалидна лица. Успостављен је сервис персоналне асистенције, у оквиру Форума

ма функционише копијни центар, у коме ОСИ пружају услуге копирања, штампања, корицења и пластифицирања докумената. Формиран је и женски креативни центар у коме жене из маргинализованих група израђују ручне радове, а њиховом продајом обезбеђују себи бољи економски положај.

Женски креативни центар је до сада учествовао на више сајмова и манифестација, а самостално организује три перформанса годишње.

– Уз помоћ људи великог срца Форум успева три пута годишње да обезбеди пакете са прехрамбеним намирницама и санитарима. Организујемо трибине, семинаре, округле столове, едукације и тренинге, као и прославе рођендана за активисте и волонтере. Редовно обележавамо 8. март и новогодишње празнике. Организујемо и вишедневне излете за активисте и чланове њихових породица, као и помоћ и подршку у остваривању права – каже извршна директорка трстеничког Форума младих са инвалидитетом Драгана Влашковић.

Форум је у протеклом периоду пружао помоћ и подршку самохраним мајкама и родитељима особа са инвалидитетом на подручју целе Србије. Успели су да обезбеде и пакетиће за децу са инвалидитетом из Земуна у сарадњи са удружењем за заштиту животиња „Клемпа“. Са овим удружењем Форум сарађује и у другим активностима у оквиру својих могућности.

Драган Ивановић

Од фебруара стални циклус бесплатних програма

Пројекат „МАУ за све, сви у МАУ – посебан програм за старије особе“, који је осмислио Музеј афричке уметности (МАУ) у сарадњи са Факултетом за културу и медије и Геронтолошким друштвом Србије, а уз подршку организација „Балканска музејска мрежа“ и „Културно наслеђе без граница“, као и Владе Шведске, успешно је завршен, а том приликом је у Музеју приређен посебан програм. Присутне кориснике домова Геронтолошког центра Београд (ГЦБ), којима је овај пројекат био намењен, и остале сараднике на пројекту, поздравила је директорка МАУ др Марија Алексић.

– Циљ овог пројекта био је подстицање интеграције, односно учешћа старије популације у програмима и садржајима нашег музеја, и надамо се да смо у томе успели. Пројекат је трајао од септембра до децембра ове године и реализован је у неколико фаза. Прва је била превазилажење техничких препрека и баријера и, захваљујући подршци организација, ми смо успели да обезбедимо рампу за инвалидска колица и

Сви сарадници на пројекту добили захвалнице

руководжаче, чиме смо, надам се, уклонили ту једину препреку да у нашим програмима и садржајима учествује већи проценат старије популације. Друга фаза пројекта састојала се у посетама и радионицама које смо одржали у свим домовима у оквиру ГЦБ. Тамо смо у сарадњи са студентима волонтерима Факултета за културу и медије, под вођством њихове професорке Наташе Симоновић Бајић, и у сарадњи са нашим колегицама, кустоскињом Маријом Личином, која је држала предавања о историјату и раду Музеја афричке уметности, и вајарком

Милицом Јосимов, која је водила радионице вајања глине, покушали да на неки начин представимо оно чиме се бавимо и ову једну не тако уобичајену и свакидашњу тему као што је афричка култура и уметност. Верујем да смо сви из овог дружења и сарадње изашли богатији за једно ново лепо искуство и надам се да ће се наша сарадња наставити и унапређивати у наредној години. Још једном вам захваљујем на добродошлицу коју сте нам пружили у вашим домовима, на срдачности, на лепом пријему и сарадњи, на радозналости коју сте показали,

енергији и ентузијазму – рекла је Марија Алексић.

Она је најавила и нови пројекат намењен старијој популацији – стални циклус бесплатних програма за особе старије од 55 година, који ће се од фебруара 2016. године одржавати у Музеју једном месечно, и то сваког првог четвртка у месецу у термину од 10 до 12 часова.

У вези са најављеним пројектом, Милица Јосимов је корисницима Установе Геронтолошког центра Београд објаснила да је само потребно да се обрате својим радним терапеутима и кажу шта им је све интересантно од програма који МАУ нуди за наредну годину, а да ће се сви заједно потрудити да обезбеде потребан превоз.

Представници МАУ су доделили захвалнице свим сарадницима на пројекту, као и медијима који су о пројекту извештавали, међу којима се нашао и наш „Глас осигураника“, а корисницима домова потом је представљена стална поставка Музеја афричке уметности.

В. Кадиф

ПРОМОЦИЈА АКТИВНОГ И ДОСТОЈАНСТВЕНОГ СТАРЕЊА У СРБИЈИ

Конкурс за путописне радове

У жељи да промовишу и отргну од заборава богато животно искуство старијих особа, Удружење грађана „Снага пријатељства“ – Amity и портал Пензин отварају конкурс за најбољу путописну причу или песму.

Путописи су разврстани у пет категорија: најбоља женска и најбоља мушка путописна прича, најбоља прича о путовању по Србији, најбоља прича о путовању у иностранство и најбоља путописна песма.

Да би учествовали на конкурс аутори треба да имају најмање 60 година. Путописни рад може имати највише пет куцаних страна, писаних читким рукописом или куцаних на рачунару (фонт Times New Roman, величина слова 12). У заглављу прве стране потребно је навести којој од пет категорија рад припада.

Аутори могу послати само један путописни рад. На крају рада потребно је написати податке: име и презиме, године, адреса становања, телефон, и-мејл адреса (уколико је има).

Награђени и похваљени путописни радови биће објављени у посебној публикацији и на порталу Penzin.rs и интернет страници Amity-ja. Учесници конкурса могу уз путописни рад да пошаљу и до три фотографије предела које су посетили. Слање фотографија није обавезно и то, баш као и избор дестинације описане у раду, неће утицати на избор најбољих радова. Фотографије ће бити достављене члановима жирија тек после оцењивања путописних радова. Најбољих 10-15 фотографија, уз сагласност аутора, биће изложено на књижевним вечерима када буду читани најбољи радови.

Конкурс је отворен од 1. јануара до 1. марта 2016. године.

Радове треба послати на адресу: Amity, Париске комуне 1/12, 11070 Нови Београд, са назнаком „За конкурс“, или електронски на мејл адресу: mira@amity-yu.org, такође са назнаком у називу писма „За конкурс“.

Жири ће одлуку о избору најбољих путописних радова саопштити до 1. маја 2016. године. За ауторе најбољих путописних радова у свих пет категорија биће организовано наградно путовање по Србији у мају 2016. године. Сви учесници конкурса биће позвани на књижевне вечери које ће бити организоване у неколико градова Србије током којих ће се читати пристигли путописни радови.

Г. О

Корисници 50 одсто инвалидске пензије најугроженији

Око 100 представника из 33 градске и општинске организације Савеза инвалида рада Војводине и њихови гости окупили су се 3. децембра у Новом Саду да свечано прославе Међународни дан особа са инвалидитетом, који је уједно и Дан инвалида рада. Манифестацију је као програмску активност СИР Војводине финансијски подржало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а међу гостима су били и дугогодишњи сарадници из Фонда ПИО: Славко Имрић, директор, Чеда Француски, заменик директора, Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење, Љиљана Маровић, шеф Кабинета директора – из Покрајинског фонда ПИО – и директори филијала РФ ПИО из Новог Сада, Суботице и Зрењанина, Илија Шакић, Снежана Марић и Милан Звекић. Свечаном скупу су, између осталих, присуствовали и Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Снежана Мркајић, председница СО Кула, Милан Ненадић, Председник Савеза пензионера Војводине, Милан Поповић, председник Градског већа ССС Суботица, затим Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Славица Копиловић и Мирјана Бабин и Недељко Радмиловић, стручни сарадник из СИР Војводине.

Стана Свиларов и Станко Нимчевић су у свом обраћању присутнима говорили и о проблемима са којима се данас инвалиди рада сусрећу и истакли су веома тежак положај корисника 50 посто инвалидске пензије. Констатовали су да они представљају најугроженију категорију инвалида рада од 2003. године, када је Законом о ПИО поштрин начин оцене радне способности. Наиме, од тада се цени укупна радна способност, а не за радно место са кога се иде на оцену, а корисницима права друге и треће категорије инвалидности одређена је 50 посто инвалидска пензија по престанку радног односа и са истеком рока предвиђе-

Стана Свиларов, Славко Имрић и Славица Копиловић

ног за коришћење накнаде по основу незапослености. Они су, осим што имају веома мале месечне приходе, често ускраћени и за права која уживају остали инвалидски пензионери. Стога су најавили да ће интензивирати активности Савеза ради решавања питања и побољшања положаја управо ове групе инвалида рада.

Славко Имрић је у свом излагању, између осталог, изнео и статистичке податке из базе података Фонда ПИО о инвалидским пензионерима.

– Према званичним подацима, закључно са септембром 2015. године у Србији је било 314.845 инвалидских пензионера, односно 18,2 одсто укупног броја пензионера, са просечним износом пензије од 22.406 динара. На територији Војводине је, на основу података из исплате пензија за октобар 2015. године, укупно 73.051 инвалидски пензионер свих категорија. Они су у просеку примили пензију од 23.181 динар. Од тог броја 65.396 је инвалидских пензионера из категорије запослених са

просечном пензијом у износу од 23.335 динара, затим 4.070 пензионера самосталних делатности са просечном пензијом од 24.658 динара, док је 2.658 пензионера из категорије пољопривредника у просеку примило по 11.964 динара, а 927 корисника војних инвалидских пензионера су примили просечно по 38.024 динара – рекао је директор Славко Имрић. Он је посебно нагласио да је јасно да 5.956 корисника права на 50 посто инвалидске пензије који у просеку примају 5.920 динара живе веома скромно и да често немају ни за најосновније животне потребе, а камоли за набавку лекова и неопходних помагала из области здравствене заштите.

Директор ПФ ПИО је истакао и да је, у складу са одобреним средствима, право на рехабилитацију о трошку Фонда ПИО у рехабилитационим центрима и бањама Србије ове године остварило 537 инвалидских пензионера из Војводине, а до краја октобра 500 их је то право и искористило.

Мирослав Мектеровић

Дан упамћен по дружењу

Чланови Градске организације инвалида рада Лесковца обележили су Међународни дан особа са инвалидитетом свечаношћу којој су присуствовали представници локалне самоуправе и општинских организација инвалида рада из десетак градова Србије и суседне Македоније. Гости је поздравила председница ГОИР Лесковац Гроздана Митић.

Трећег децембра пре 60 година формирана је Општинска организација Савеза инва-

лида рада за Лесковац и шест околних општина. Свечаности поводом обележавања дана ОСИ присуствовали су представници републичке организације инвалида рада са председником СИР Србије Божићем, као и председници организација пензионера инвалида рада из братимљених организација из Прокупља, Трговишта, Кавадараца и Куманова. О успешном развоју ове лесковачке организације посведочио

је видео приказ под именом „Некад и сад“, који је обухватио период од шездесетих година прошлог века, па све до данас.

Дружење ОСИ и пензионера инвалида рада на њихов дан на централној републичкој свечаности у Лесковцу завршено је богатим културно-забавним програмом и поделом захвалница бројним полазницима радионица, као и учесницима овог скупа.

Т. Стевановић

Ускладити праксу са законима

Заштита права и здравствена заштита инвалида не би требало да се помиње само поводом обележавања њиховог дана већ би то морала да буде континуирана брига током целе године, каже за наш лист Божидар Цекић, председник СИР, члан Савета Владе и члан Већа самосталних синдиката.

– Системске промене захтевале су и обимну законодавну активност која је обухватала и материју којом се регулишу положај и услови рада и живота инвалида. Није, дакле, проблем ни у прописима, последњих година донето је више закона који посредно или непосредно утичу на живот и рад инвалида, али је проблем што се они не спроводе доследно у пракси. Веома је важно и правовремено и тачно информисање оних на које се ти прописи односе: да на време и потпуно буду обавештени о својим правима. Зато ми стално радимо на информисању својих чланова, тако да је и ове године одржано више трибина, округлих столова и радионица, културно-музичких манифестација и спортских такмичења широм Србије – наглашава наш саговорник.

Основни задатак СИР је да током целе године настоји да на све начине помогне својим члановима и обавести их о правима и могућностима које им се пружају.

– Ми као организација настојимо да се заштитом права и здравственом заштитом инвалида рада и особа са инвалидитетом бавимо непрекидно а не само поводом обележавања Дана инвалида. Савез инва-

Божидар Цекић

лида рада Србије окупља око 400.000 чланова међу којима има и корисника пензија и инвалида рада са преосталом радном способношћу који су и даље у радном односу. Морам да нагласим да они нису у тој категорији својом вољом или кривицом, да велика већина, више од 90 одсто инвалида рада свакодневно користи и по неколико врста лекова које често немају чиме да плате јер су им пензије минималне. Међу инвалидима рада је велики број оних

који имају телесно оштећење за шта примају минималне накнаде. Сви они који се повреду на раду, наиме, имају само неки проценат телесног оштећења и немају никакву могућност за пензионисање. С друге стране, сви знамо у каквим су условима наше фирме радиле, односно пропадале последњих година и колико је било технолошког вишка међу радницима. Неписано је правило да у таквим околностима из фирме прво оду такви радници, а када треба да се врате, или се врате последњи или се уопште не врате. И ова категорија треба да буде обухваћена законским прописима о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. Мора се рећи и то да међу инвалидима рада има релативно младих људи који за кратко време које су провели на послу пре него што су се повредили нису успели да реше своје стамбено питање, имају децу која су још у основној школи а до сада је релативно мали број њих успео да се запосли. Јер, какав год закон био и колико год био добро написан, незаобилазна је чињеница да ће сваки послодавац, који наравно може да бира кога ће да запосли, радије примити здравог радника него особу са инвалидитетом. Поготово када је велики број незапослених и када стално на тржиште рада пристижу нове генерације младих, образованих људи у потрази за послом, па су они који га нуде у ситуацији да бирају кога ће да приме – истакао је Божидар Цекић, председник СИР Србије.

Весна Анастасијевић

Живот без баријера

Централна свечаност поводом Међународног дана особа са инвалидитетом, 3. децембра, чији је слоган ове године био „За живот без баријера“, одржана је у Сава центру. Под покровитељством Министарства за рад, манифестацију је, десети пут по реду, организовало удружење „Хенди центар Колосеум“ из Београда.

Том приликом ресорни министар Александар Вулин рекао је да је Влада Србије и у буџету за наредну годину предвидела значајна средства за побољшање положаја особа са инвалидитетом.

– Брига о суграђанима према којима живот није био фер није наша законска обавеза, већ наше људско право, дужност, привилегија. Сви треба да учинимо све што је у нашој моћи да њихов живот буде бољи – рекао је Вулин обраћајући се окупљенима. Наглашавајући да је Влада Србије и у следећем буџету предвидела средства за побољшање положаја особа са инвалидитетом, ми-

нистар је истакао да ниједно социјално давање које се тиче ових особа није умањено.

Према његовим речима, све што је предвиђено спроводи се, па чак и више од тога. Наводећи да особе са инвалидитетом, без обзира на то да ли живе у Београду или неком другом мањем месту у Србији, имају исто право на кретање и доступност, Вулин је истакао да је са МУП-ом обезбеђен новац да све полицијске управе имају рампу за особе са инвалидитетом, као и да је договорено да свака филијала Фонда ПИО има рампу или лифт.

Члан Градског већа Драгомир Петронијевић на скупу у Сава центру рекао је да је град у овој години почео акцију „Београд без баријера“ у оквиру које је досад подигнуто 85 рампи, а до краја године биће постављено 96 рампи од планираних 100. За следећу годину одвојена су средства за нових 150 рампи.

Г. О.

Прослава у Сурчину

Општинска организација инвалида рада Сурчин обележила је ове године први пут Светски дан особа са инвалидитетом. Захваљујући локалној самоуправи Сурчин и сарадњи председника ООИР Љубише Кљајића са председником СО Сурчин Стеваном Шушом, за 30 интелектуалних пензионера припремљен је коктел у просторијама Месне заједнице Јаково.

Инвалиди се надају да ће оваква сарадња бити настављена и у будуће.

Љ. К.

ПРИЗНАЊА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Додељене награде „Човек године”

Награде Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања „Човек године” уручене су 20. децембра на пригодној свечаности у Народном позоришту.

Признања установама и изузетним појединцима који раде у систему социјалне заштите додељена су у пет категорија: запосленом у центру за социјални рад или органу старатељства – Зорану Миросављевићу из Београда који је руководилац Одељења Обреновац у оквиру Градског центра за социјални рад Београд, запосленом у установи социјалне заштите за смештај деце и младих – Драгану Роловићу, директору Завода за васпитање деце и омладине Београд, као и запосленом у установи социјалне заштите за смештај одраслих и старијих лица – Владици Станојевићу који је директор Завода за смештај одраслих лица „Мале пчелице” из Крагујевца.

Драган Роловић, Александар Вулин, Радмила Митровић, Јелена Аметовић, Владица Станојевић и Зоран Миросављевић

Награда је додељена и појединцу који је пре одласка у пензију био запослен у систему социјалне и породичне заштите – Радмили Митровић из Неготина, као и најбољем хранитељу – Јелени Аметовић из Бојника.

Посебну захвалницу Министарство је доделило специја-

листи за програм заштите деце у Уницефу, Кетлин Брашић.

Приликом доделе награда, ресорни министар Александар Вулин нагласио је да у систему социјалне заштите нема вишка запослених – у тој области запослено је око 14.000 људи, који брину о више од 3,3 милиона корисника.

– У домовима за не-збринуту децу и старе, ометене у развоју... нема вишка запослених и ни један радник у социјалној заштити неће бити отпуштен – казао је Вулин, наглашавајући да је реч о људима који сваки дан обилазе особе које су напуштене и тешко живе.

Награђени су добили по 200.000 динара, али то ни су буџетска средства већ новац оних који су желели да поделе део свог профита и покажу колико цене то што раде људи у социјалној заштити, навео је Вулин.

Министар је нагласио да се посао у социјалној заштити не ради због новца и да ти радници немају велика примања, али да они могу да кажу да су можда и најхрабрији део овог друштва на који и други треба да се угледају. **Г. О.**

У ПОЖЕГИ ЗА МЕЂУНАРОДНИ ДАН ИНВАЛИДА

Златна плакета за мајчину љубав

Поводом обележавања 3. децембра, Међународног дана особа са инвалидитетом, Друштво за церебралну и дечју парализу у Пожеги организовало је више пригодних манифестација. Једна од њих је и продајна изложба предмета и рукотворина које су креирали и израдили деца и остале особе из овог друштва. Део оствареног прихода са изложбе додељен је Жани Рајковић, члану друштва, као помоћ у санирању последица пожара у њеном стану. Веома успешна изложба, коју је посетило више стотина Пожежана, у ствари је круна свега онога што је током године стварано на пољу креативности чланова Друштва које је једно од бољих од сличних у ужичком крају.

На посебној свечаности уручена је Златна плакета хуманости која се додељује најхрабријем родитељу за несобичну родитељску љубав и бригу за децу са инвалидитетом и друге инвалидне особе. Добитник овог признања за 2015. годину је Радојка Петровић из Пожеге, која је одгајила и извела на прави пут сина Зорана. Он болује

Радојка и Зоран Петровић

од Дауновог синдрома али му то не смета да се дружи са суграђанима и успешно учествује у разним манифестацијама. Пожежани су му летос указали част да, на Међуопштинским омладинским спортским играма, изведе почетни ударац на финалној фудбалској утакмици.

– За протеклих осам година колико наше друштво постоји увек смо наилазили на разумевање општинске локалне самоуправе у Пожеги, Министарства рада и социјалне политике у Влади Републике Србије и разних хуманитарних организација из земље и иностранства. Живимо и делујемо захваљујући првенствено разумевању хуманих људи који препознају и подржавају оно што радимо. Желим да истакнем хуманитарну организацију „Француска народна помоћ” која нам је до сада пружила изузетну подршку, а посебно приликом куповине објекта и опремања „Заједничке куће”, уз учешће и осталих спонзора из Пожеге и околних места – каже Драгомир Никитовић, председник Друштва за церебралну и дечју парализу у Пожеги.

У овом удружењу планирају још свестранију и богатију активност наредне године, јер сада раде у побољшаним условима. Све са циљем да се чланови друштва што брже и што успешније укључују у образовање и друштвени живот заједнице.

М. Павловић

Рума негује оперско певање

Такмичење соло певача „Никола Цвејић“ окупило је недавно у Руми 40 ученика средњих музичких школа и студената музичких академија из Словеније, БиХ, Хрватске и Србије. Румљани су имали прилику да уживају у извођењу младих певача из Љубљане, Сплита, Осиека, Источног Сарајева, Београда, Лесковца, Земуна, Ниша, Крагујевца и других места.

Познати уметници Радмила Бакочевић, Гордана Јевтовић, Георги Минов и други, пре 18 година основали су Фонд „Никола и Марица Цвејић“, а затим су покренули и такмичење соло певача у Руми, да од заборавачачувају име свог професора Николе Цвејића. У том сремском месту живела је породица оперског певача светског гласа, а ту је уметник и сахрањен.

На дводневном такмичењу учесници су и овога пута били подељени у пет такмичарских категорија, с тим што су девојке и мушкарци посебно оцењивани.

Председник жирија био је

Победници са професорима

професор Георги Минов, а званични клавијирски сарадник такмичења др Владимир Глигорић.

У четвртој категорији прва награда није додељена, а у трећој су били најбољи Милена Дамњановић са ФМУ у Београду и Петар Качавенда, студент Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу. У другој категорији, у којој је била најјача конкуренција, првопласирани су били Габријела Деглин са Уметничке академије свеучилишта у Сплиту и Стеван Јовановић, ученик МШ

„Др Милоје Милојевић“ из Крагујевца. У првој категорији за најбоље су проглашени Анђела Тодоровић из Крагујевца и Силван Јанковић из Београда, а у преткатегорији Мартина Кољеншић, такође из Београда. Најуспешнији такмичари добили су дипломе и новчане награде.

Додељене су и специјалне награде. Признање за најперспективнији сопран, које додељује оперска примадона Радмила Бакочевић, добила је и ове године Јелена Стојиљковић са Факултета

уметности у Нишу. Награда најмлађем учеснику такмичења, коју додељује општина Рума, отишла је у руке Мартине Кољеншић из Музичке школе „Мокрањац“ у Београду.

Лауреат овогодишњег такмичења је Милена Дамњановић, студенткиња треће године ФМУ у класи мр Виолете Панчетовић Радаковић, којој је додељена награда Фонда „Никола и Марица Цвејић“.

Завршној свечаности присуствовали су и примадона Бисерка Цвејић, академик Дејан Деспич, мр Оливер Њего и други. О животном путу Николе Цвејића говорио је један од оснивача Фонда професор Владимир Јовановић.

Осамнаесто такмичење соло певача у Руми завршено је концертом најбољих учесника.

И ово такмичење организовали су чланови Фонда „Никола и Марица Цвејић“ под покровитељством општине Рума, а у сарадњи са ОШ „Душан Јерковић“ и МШ „Теодор Тоша Андрејевић“.

Г. Вукашиновић

ОДРЖАН ФЕСТИВАЛ СТАРИХ СРПСКИХ ЈЕЛА У ПЕРУЋЦУ КОД БАЈИНЕ БАШТЕ

Сто посне хране

У организацији Удружења „Српски сто посне хране“, Епс-турса и хотела Језеро, у Перућцу је средином децембра одржана 18. манифестација „Српски сто посне хране“, која има за циљ да сачува од заборавача стара српска јела. Перућачки ресторан „Језеро“ стални је домаћин ове манифестације у последњих седам година.

Жири, који су чинили Милијан Стојанић, витез кулинарства, Зоран Миравевић, мајстор гастрономије, Бато Веизовић, дипломирани економиста хотелијерства, Добрила Митровић, наставник кулинарства, и Милош Гостојић, менаџер у хотелијерству, за најбољу у екипној конкуренцији прогласио је Војну установу „Тара“ из Бајине Баште. Друго место припало је кафани „Мрњак“ из Ниша, а треће ресторану „Парк“ из Ужица. У надметању образовних установа победник је Угоститељско-туристичка школа „Светозар Милетић“ из Новог Сада, друга је Дечја установа „Љубица Вребалов“ из Пожаревца. У појединачној конкуренцији прва три места заузели су пред-

ставници Ниша – Радомир Величковић, Љубинка Станишић и Бојана Филиповић-Марина Срејић. Међу удружењима грађана најбољи сто посне хране имало је УЖ „Вила“ из Љубовије, друго место припало је УЖ „Потпећ“. Жири је доделио шест специјалних признања. Дobili су их Етносело Бабина Река за изглед комплетног менија, Предузеће за одржавање и услуге у угоститељству Нови Сад, за најлепши визуелни изглед стола са јелима, Миленка Алексић, за разноврсност јела, Ирена Антић, за посне колаче и торте, ресторан „Код Галета“ из Пожаревца, за умешност у припреми посних јела, и Драган Стоименовић, за јела из савремене гастрономије. Награду „Златна кутлача 2015“ добили су хотел „Језеро“ Перућац, Никола Јагодић Бабина Река, Миленка Алексић Ниш, Предраг Станковић „Кафана 2“ Пирот и Средња школа „Светозар Милетић“ Нови Сад. Свеукупни победник је Удружење угоститељско-туристичких посленика из Ниша.

– Ова тродневна манифестација окупила је рекордан број учесника. Било је ту мноштво

Сто Удружења жена „Вила“ из Љубовије

посних јела, многа су од њих готово заборављена. Настојаћемо да убудуће укључимо још више екипа средњих школа угоститељског смера јер оне су наша будућност, чувари српске традиције кад су у питању јела. Дугујемо захвалност и Хидроелектрани „Бајина Башта“ која нам је и ове године помогла да манифестација буде репрезентативна – каже Миленко Гостојић, председник Удружења „Српски сто посне хране“.

Миладин Малишић

ПРАЗНИЧНИ ДАНИ И НАЈЛУЂА НОЋ

Време стреса и разоноде

Новогодишња еуфорија представља за велики број људи извор напетости и фрустрације

Ако ћемо поштено, коме је до славља. Осим ведрога неба и пролећних температура у децембру, тешко је сетити се нечега, скорашњег датума, у овој нашој свакодневици што зрачи ведрином и подстиче на радост и оптимизам.

Количина свакодневних узнемирујућих вести, и локалних и глобалних, било шта да је посреди, финансијска криза, незапосленост, рат, избегличка страдања, међународни тероризам, политика, криминал или масовне несреће, толика је да у други план пада све што није гола егзистенција и пуко бивствовање.

А онда дође доба године које се по традицији везује за лепе и свечане породичне тренутке, пријатељска окупљања и богату трпезу и потребан је заиста велики ентузијазам да се у оваквој атмосфери, кад се не зна шта треба више да плаши, домаћа ситуација или светски лом у најави, удари брига на весеље.

Али, ствари и не морају да буду тако лоше као што тренутно јесу, да би многи пожелели само једно – да избегну еуфорију око Нове године и Божића, несносне гужве у саобраћају и продавницама, махнито трошење, звучни терор, исфорсирано пумпање доброг расположења.

И не говоримо само о нама. Истраживања рађена у Сједињеним Државама показала су да је празнична сезона високо стресан период за приличан проценат популације. Чак 38 одсто људи, према подацима Аме-

ричког удружења психолога, трпи током празника појачан стрес, а готово трећина (28 одсто) осећа се тужно и усамљено, пренео је лондонски „Дејли мејл“.

Томе додајмо и 10 до 20 одсто оних са депресивним стањем као последицом такозваног сезонског афективног синдрома, поремећаја расположења услед смањења дневне количине светлости, и добићемо изненађујуће велики постотак људи који не пристају уз слику Нове године и Божића као времена када су сви срећни и весели.

Џенет Абрахам, клиничка социјална радница са Универзитета Вирџинија Комонвелт, тумачи ове податке „превеликим очекивањима“. Људи по правилу, каже она, имају нереалан приступ празнику, под притиском су да све буде фантастично. Затим, један од разлога је и умор. Максимално се исцрпе у целодневној журњави да позавршавају све са листе обавеза, а има их који празник поистовећују са изобиљем, купују преко сваке мере, што им после доноси финансијске бриге.

Порука Абрахамове је да треба „престати мерити и процењивати и да задовољство треба тражити у малим стварима“. Такође, увек је добродошло волонтерско ангажовање за помоћ невољницима јер „добročинство је природан начин да будемо задовољни собом“.

Сличне речи упућује и др Еверет Вортингтон, професор психологије са истог универзитета, Вирџинија Комонвелт. Опраштање, захвалност, добročинство и љубав најбољи су начин да се надвлада празнична меланхолија, говори овај стручњак који је целу каријеру посветио изучавању појма опраштања (другима, али и себи).

Др Вортингтон подсећа и на околност да су широко распрострањеном осећању туге, бриге и несигурности, свакако допринели и најновији терористички напади. На емоционалној лезеци сада се појављује страх од пута и путовања, што потпуно мења досадашњи уобичајени начин на који се доживљава ово доба године.

Ако се изађе из контекста глобалне драме и терора и уђе (кад говоримо о Америци) у простор породичних кућа и станова где се затиче шаролики вишегенерацијски скуп, онда је узрок празничног стреса такође јасно сагледив. Колико рођачка окупљања једном годишње могу бити потенцијално опасна по појединачни нервни систем показују, између осталог, непрегледне интернет странице са саветима и гостима и домаћинима како да што безболније прегурају заједнички празник.

А кад се све заврши и кад се сви разиђу, почињу да звоне телефони. Све чешће, према недавно објављеном британском искуству, у канцеларијама Алцхајмеровог друштва. Зову рођаци који су код остарелог члана фамилије кога су видели за празнике учили забрињавајуће симптоме деменције. Како објављује „Телеграф“, највећа навала је увек у јануару.

Прошле сезоне у тих месец дана регистровано је 5.600 телефонских позива и непрецизиран број електронских упита. У Друштву кажу да сада очекују да ће број јављања порасти за чак 60 одсто.

У великом броју случајева покаже се да описани знаци не одговарају дијагнози Алцхајмера. Права дијагноза гласи старост и усамљеност. За те људе Божић свакако не представља стрес. Али није много извесније ни да му се радују.

Д. Драгић

ЧОВЕЧАНСТВО НА ПРАГУ ГЕНЕТСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

Одавде до дуговечности

Научници тврде да ће у сасвим догледно време моћи да спрече и досад неизлечиву „болест” – старење, али су још далеко од разрешења моралне дилеме треба ли то да чине

Година 2016. биће година генетике, закључили су почетком децембра 2015. научници окупљени на стручном самиту у америчкој престоници, Вашингтону.

Неколико стотина експерата за генетику разматрало је најновија достигнућа релативно младе али велико контроверзне науке која се бави променама ДНК, основног „нацрта” сваке јединке живог света. У средишту пажње била је нова метода (развијена 2012) чија је енглеска скраћеница CRISPR (у међувремену претворена у именицу „криспер”). Метода која омогућава јефтино, прецизно и брзо (за само неколико дана) „редиговање” сваког гена у сваком организму.

У лабораторијама то је већ успешно испробано експериментима над великом лепезом створења, од лептира до мајмуна. Показано је, између осталог, да је могуће створити комарца који ће сам убијати вирус маларије који носи (и тиме први пут искоренити ову тешку болест), козу са дугом длаком, овцу са више меса, свињу отпорну на уобичајене болести, па чак и кућног љубимца „по мери”.

„Криспер” додуше још треба да реши неке детаље који би гарантовали његову безбедну клиничку примену, констатовано је на вашингтонском самиту,

када је предочено и да смо „на прагу технолошког пробоја који може да промени судбину човечанства”.

Реч је о „монтажи” гена која би, примерице, спречила развој генетски наследних болести (при чему се тај новостечени имунитет преноси на следеће генерације).

Оно што је такође поменуто то је могућност да се спречи досад неизлечива „болест” – старење. Заговорник овога је др Џорџ Чарч, професор на медицинском факултету Харвард универзитета, чије су специјалности генетика, молекуларна биологија и хемија. Професор Чарч је иначе један од креатора „криспер” методе, око чијег патента има неких спорова.

Овај научник је уверен да нас од „лека за старење” дели само – пет до шест година.

готово свугде довели до продужења људског века, што је, с обзиром на то да није праћено адекватним променама елементарних друштвених система, постало велики и све теже подношљив економски терет чак и у најпросперитетнијим државама.

„Кад би све седе главе, са осећањем да су здраве и младе, могле да се врате на посао, избегли бисмо највећу економску катастрофу у историји”, образлаже овај научник, додајући сликовито „да неко млађи у срцу треба да замени остарелог – он сам”.

Ово, између осталог, подразумева и елиминисање пензије као формалног престанка радног века.

Тврди да је заустављање процеса старења већ постигнуто у лабораторијским експериментима на мишевима.

Не слажу се, међутим, сви са оваквим петљањем у „формулу живота”. Треба, наравно, радити на иновацијама, али са изузетним опрезом у том процесу крочити на етички танак лед. Поготово кад је у питању могућност да се нека генетска промена пренесе на будуће генерације, чиме се практично – мења људска врста.

Једно од изнетих мишљења је и да се много брже овладава манипулацијом генима него разумевањем последица тога. Сваки ген је, наиме, један сложен систем, настао „експериментима” природе током милиона година. Па и нашу садашњу дуговеčnost, уосталом, одредила је природна еволуција.

Један ген се не може само модификовати и вратити у организам, као његов нови део, без непредвиђених последица, такође

је једно од упозорења. Један од закључака самита због тога јесте да би данас било „неодговорно” да се нове технике за модификовање ДНК користе за промену гена у људском ембриону, сперми или јајним ћелијама како би се добила „пожељна” беба.

На ембрионима се додуше може експериментисати, став је самита, али само у научне сврхе. Генетски модификоване бебе не треба да се рађају „све док се не реше дилеме њиховог будућег здравља и друштво не постигне консензус око етичких и правних питања”.

У Вашингтону је било и скептика, уверених да ће до „разумне примене генетских модификација на људима протећи још век или два”. У међувремену све треба да, као и досад, буде препуштено природи.

Милан Бекин

Има при том и одговор на моралну дилему: да ли човечанству треба тако нешто и није ли то петљање у божији, односно природни поредак, нешто што доноси много више ризика него евентуалних добита.

Главни разлог да се излечи старење по његовом мишљењу је економски: медицина и пораст животног стандарда већ су

Поред елиминисања неких болести и продужавања радне способности (године нове дуговеčnosti се не помињу), модификовањем гена могли би да се створе и „суперљуди”, са већом мишићном масом да би могли да раде физички напорније послове и да постижу боље спортске резултате (или да буду издржљивији и бржи војници).

УСПЕШАН РАД УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ВРЊАЧКА БАЊА

Брига о свима

Организован рад са пензионерима у општини Врњачка Бања датира од 1984. године и он је обележен сталним унапређивањем и обогаћивањем садржаја услуга. Данас је рад са припадницима трећег доба организован кроз Удружење пензионера општине Врњачка Бања са 3.500 чланова у 15 месних одбора преко којих су делатност и услуге Удружења непосредно доступне не само сваком члану већ и пензионерима који нису чланови, а имају извесних проблема. Иначе, на територији општине живи око 6000 пензионера свих категорија.

Посебно поглавље савремено организованог рада са пензионерима отворио је др Светолик Милекић 2003. године када је овај познати врњачки доктор дошао на цело организације. Удружење је за многе чланове постало друга кућа, прва помоћ и подршка у сваком погледу. Удружење своју делатност организује кроз секције и клубове који су спуштени до нивоа месних одбора. Од секција, најактивније су фолклорна и

Славље врњачких пензионера

примењене уметности а радovi уметника трећег доба из Врњачке Бање не красе само просторе многих установа широм Србије, већ и на свим континентима. Међу клубовима истичу се шахисти који су најбројнији а на такмичењима постижу запажене резултате. Књижевни клуб др Владета Вуковић окупља како афирмисане тако и неафирмисане ствараоце дајући свима поједнаку шансу да се искажу

па се до сада појавило десетак издавачких подухвата, књига и зборника радова.

Удружење је један од носилаца организације Олимпијаде трећег доба, манифестације културе, спорта и здравља пензионера из целе Србије која се одржава у Врњачкој Бањи.

Непосредна помоћ најугроженијим члановима одвија се кроз обезбеђивање бесплатних пакета хране, средстава за лич-

ну хигијену и лекова. Помоћ се организује и кроз више саветовалишта, интерна здравствена служба три пута недељно мери ниво шећера и холестерола у крви, док сениор сервис организује помоћ у кући за непокретна и изнемогла лица. Висина финансијске помоћи не зависи од уплаћене чланарине, већ се помоћ дели по принципу солидарности и преке потребе чланова. Чланарина је искључиви извор прихода Удружења које користи комфоран простор и у њему се организују услуге по повлашћеним ценама. Удружење посредује у набавци огрева и друге робе на отплату (од три до 20 рата), организује туристичка путовања и шири сарадњу не само са организацијама из бивше СФРЈ већ и из Канаде, Русије, Бугарске, Аустрије...

На седници Скупштине одржаној 22. новембра 2015. године изабрано је руководство Удружења. Једногласну подршку свих МО и Скупштине за председника добио је досадашњи председник др Светолик Милекић.

Жарко Марковић

ОБЕЛЕЖЕНЕ 43 ГОДИНЕ КУД „СУНЧАНА ЈЕСЕН” У КИКИНДИ

У знаку уздарја

Културно-уметничко друштво пензионера „Сунчана јесен” у Кикинди не пропушта да прослави свечано сваки свој рођендан. Недавно су чланови обележили 43 године од оснивања ансамбла. И овог пута одржан је богат програм којем су присуствовала и 44 члана Клуба пензионера Електродистрибуције Београд са којима Кикинђани размењују посете.

Овогодишње дружење слављеници су увеличали уручењем признања истакнутим прегаоцима из својих редова. Специјална признања додељена су Драгомиру Лукићу, члану од 1979, и Злати Павлов, чланици од 1988. године. Њих двоје

су проглашени почасним члановима, будући да не могу више да наступају из здравствених разлога.

Стоја Ђирић је добитница признања за 20 година учешћа, хоровања Зорка Француски за 15 година прегалаштва, Душан Маројка за 10, а Љубомир Миладинов, Драгица Драган, Живојин Исаков, Мара Глигорин и Зорица Васиљевић за по пет година активности.

Неколико припадника „Сунчане јесени” узвратило је уздарјама. Своје народне ношње КУД-у су поклонили: Стоја Ђирић, Драгомир Лукић, Верица Будурин, а Меланија Толимир даровала је звучнике.

Уручивање признања заслужним појединцима

Писане захвалнице КУД-а „Сунчана јесен” припале су донаторима који су омогућили климатизовање сале у кикиндском Дому пензионера, затим Одељењу Севернобанатског округа у Општини Кикинда, као и самосталној радњи из Нових Козараца која их снабдева

пићима из свог асортимана за пензионерска весеља.

– „Сунчана јесен” има 84 члана, од којих нам је 20 приступило ове године. Они су распоређени у шест секција – истиче председница овог КУД-а Јела Величков.

С. Завишић

СРПСКА ПАРАОЛИМПИЈКА НАЈБОЉА СТОНОТЕНИСЕРКА СВЕТА У 2015.

Светска и европска првакиња

На церемонији Светске стонотениске федерације у Лисабону 9. децембра репрезентативка Србије из Новог Сада Борислава Перић Ранковић проглашена је за најбољу стонотенисерку света за 2015. годину у категорији спортисткиња са инвалидитетом – што је први пут у историји српског стонотениса и српског параолимпијизма.

Борислава је светска и европска првакиња, вицешампионка параолимпијских игара, која је већ годинама у врху светске ранг листе, а ове године је освојила златну медаљу у појединачној и сребрну медаљу у екипној конкуренцији на Европском првенству у Данској и три златне медаље на такмичењима за Светски куп.

На успеху су јој честитали представници власти са свих нивоа, од локалног до републичког. Премијер Србије Александар Вучић и Вања Удовичић, министар омладине

и спорта, организовали су пријем у Влади Србије у њену част, коме су присуствовали и Златко Кеслер, селектор параолимпијске репрезентације у стоном тенису, и Зоран Мићковић, председник Параолимпијског комитета. Том приликом најавили су да ће Влада Републике Србије наставити да подржава српске спортисте, на које је поносна, јер шире углед наше земље широм света.

Борислава Перић Ранковић каже да су Министарство омладине и спорта, град Нови Сад и покрајинска администрација препознали рад параолимпијских репрезентативаца у стоном тенису и сви им помажу, али очекује да се томе прикључе и значајни спонзори из привреде који ће уложити у параолимпијски спорт. Најавила је да ће на Параолимпијади у Рију представити нашу земљу у најбољем светлу.

М. М. Борислава Перић Ранковић

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР „СРЕМ“ РУМА

У децембру прослављено 17 рођендана

Торте, цвеће, поклони, гости и концерт КУД „Никола Тесла“ из Београда, обележили су у ГЦ „Срем“ прославу рођендана 17 корисника рођених у децембру.

Сви су били задовољни, и корисници и чланови њихових породица, који су, такође, присуствовали концерту. Слављеницима су уручени поклони настали током радне терапије, а куварице су направиле торте.

Међу слављеницима је била и Миланка Денић, која је у румској установи дошла пре пет година. Слабовидост јој није сметала да има леп и испуњен живот.

– Радни век сам провела у београдском „Аутопуту“. Са том фирмом сам више од годину дана била у Габону, с обзиром на то да сам знала Морзеову азбуку и да рукујем радио-станицом. У пензији сам од 1985. године, а како сам волела да пецам, из Београда сам се преселила у Склеу крај Обреновца. На крају сам сама одабрала да дођем овде у Руму, јер ту

живе и мој син, унуци и прауници. Иако сам инвалидно лице, покретна сам, можда више него што би требало – кроз смех каже Миланка Денић.

Учитељица у пензији Драги-

Који је рецепт за дуг живот, питали смо је.

– Јако је важно да човек буде задовољан оним што има, да никада не очајава. Увек после кише засија сунце, па је тако и у животу. Требало би веровати у боље сутра и живети у нади. Важно је и да човек ужива у животу и да га цени. Требало би много волети људе и ништа ружно не гајити у срцу – истакла је са задовољством слављеница за наше новине.

Концерту су присуствовали и запослени у Геронтолошком центру „Срем“.

Било је весело, баш како и доликује рођенданском слављу. Гости из Београда су певали и играли, а њима су се придружили и домаћини.

Београђани, иначе, долазе у Руму од 2008. године, јер је у то време у румској установи боравила певачица Вера Ивковић, која је каријеру започела у КУД „Никола Тесла“.

Г. Вукашиновић

Концерт КУД „Никола Тесла“

ња Матић прославила је 92. рођендан. Тај дан јој је био нарочито леп, а испуњен је и сваки други, јер воли да чита, слика и шета кроз парк.

БЕЛЕ ВОДЕ

Десет успешних излета

Удружење пензионера Беле воде било је веома активно у 2015. години: прикупљена је помоћ за материјално угрожене пензионере, али се и путовало и уживало.

Једнодневни излети, сви одреда, били су одлично припремљени и организовани. Поред упознавања културно-историјских знаменитости наше земље и окружења, они имају још једну важну димензију за старије особе, а то је дружење.

Чланови удружења пензионера Беле воде посетили су ове године Аранђеловац, били су на Овчарским данима у Сакулама, селу рода. Једно од најатрактивнијих путовања била је посета Сарајеву и Вишеграду. Разгледали су и Нови Пазар, манастир Студеницу, Пролом бању, Ћваљу варош. Били су у Мионици, Мрчајевцима, у Кладову и Голупцу. Посетили су легендарну планину Цер, затим Бранковину, манастир Каону...

Овогодишња серија излета завршена је посетом Фрушкој гори и њеним манастирима (на слици). За годину дана прешло се око 2.500 километара, на сву срећу без проблема и било каквог ексцеса.

М. Р.

СРЕМЧИЦА

Упркос лошим условима, бројне активности

Удружење старосних пензионера Сремчице ове године организовало је неколико дружења уз музику и бројне излете и путовања. Обишли су бање Ждрело, Врујце и Врдник, а два пута по 10 дана боравили су у Сокобањи и Грчкој. Путовали су у Бијељину и Станишиће, посетили манастир Острог и још неколико манастира на путу за Требиње.

Изузетно лепо су се провели у Кремнима и Дрвенграду укључујући и вожњу Шарганском осмицом. Били су гости на берби грожда у Смедереву и Тополи.

Током године удружење је, нажалост, остало без неколико својих чланова. Ипак, најстарији члан, Бранко Мишчевић (94), још је активан у свом удружењу и борачкој организацији.

– Радимо и састајемо се два пута недељно у просторији која нема мокри чвор и прилично је мала. Сами се издржавамо и боримо са ветрењачама како знамо и умемо – каже председник удружења Милан Поповић, који је уједно и потпредседник Општинског удружења пензионера општине Чукарица.

З. М.

ВАЉЕВО

Вредне пензионерке

При Удружењу пензионера Ваљева постоји Секција жена чије чланице су веома активне. Учествују у расподели хуманитарне помоћи угроженим пензионерима, али организују и своје самосталне активности.

Тако су Дан старих обележиле изложбом ручних радова својих чланица, која је привукла мноштво посетилаца. У оквиру Дана чварака, популарне ваљевске Чваркијаде, ове вредне жене су приредиле изложбу традиционалних јела, а ових дана припремају својеврсну представу под називом „Посело“.

Заинтересованој публици приказаће како се некада прела вуна, како су се плеле чарапе и други одевни предмети и како се тада дружило уз песму, сазнајемо од Наде Ивановић, председнице секције.

Већ сада размишљају на који начин да обележе Осми март, тако да ваљевске пензионерке имају пуне руке посла.

Д. П.

ПРОКУПЉЕ

Радам до новог мандата

На недавно одржаној Изборној скупштини Удружења пензионера Прокупља разматран је и усвојен Извештај о раду и изабрано руководство.

Говорећи о раду у претходном периоду, председник прокупачког Удружења пензионера Милован Вучићевић истакао је да су они највећу пажњу посветили очувању социјално-материјалног положаја пензионера. И сарадњи са другим удружењима са југа Србије била је активна, а организовани су и многи излети и посете културно-историјским местима.

У просторијама Удружења у протекле четири године здравствени радници Патронажне службе Дома здравља сваког петка пензионерима су бесплатно мерили крвни притисак и давали стручне савете како да побољшају своје здравље.

Очигледно је да су делегати Скупштине били задовољни досадашњим радом руководства Удружења и да је то био разлог што је Милован Вучићевић једногласно поново изабран за председника Удружења пензионера Прокупља.

Д. Б.

КРАГУЈЕВАЦ

У служби грађана

Месно удружење пензионера – „Аеродром“ у Крагујевцу уприличило је прошлог месеца још једно песничко дружење под називом „Поезија за душу“.

Дружење су организовали председница Удружења пензионера „Аеродром“ Даница Тошић, председник Клуба за културу Мирко Барјактаревић, који је и сам наступао у програму говорећи стихове изабраних песника, и Зоран Стевановић, потпредседник Савета МЗ „Аеродром“.

Емилија Ема Живковић рецитовала је своју поезију, а наступиле су и песникиње Наташа Џавић, Јасмина Ан Ивановић и Вера Јелић. Својим хумором и сатиром публику је забавио афористичар Радмило Ристић.

Удружење пензионера „Аеродром“ редовно организује и здравствене контроле у циљу заштите здравља својих грађана.

ШАБАЦ

Активни Шапчани

Градска организација пензионера Шабац обезбедила је 1.400 кубика огревног дрвета и 1.300 тона угља за своје чланове које су могли да плате на неколико рата и по повољнијим ценама.

Сопственим средствима и уз помоћ локалне управе, најугроженијима је подељено неколико стотина пакета. Осим хуманих активности, организација је активна у раду осам секција, а једном недељно организује културно-уметничке догађаје који су добро посећени.

Г. О.

ЛОЗНИЦА

Помоћ најугроженијима

Удружење пензионера унутрашњих послова Лозница – УПУПОЛ и ове године је предузимало бројне социјално-хуманитарне активности.

Ово је прва невладина, неполитичка и непрофитна организација, односно удружење које је икад регистровано у историји службе унутрашњих послова у Лозници. Циљ удружења је окупљање и дружење пензионера унутрашњих послова, пружање помоћи најугроженијим члановима, сарадња са другим удружењима широм Србије, организовање излета, другарских сусрета и сл.

Уз помоћ градске управе града Лознице која је донирала 60.000 динара, УПУПОЛ је набавио и уручио пакете намирница за 26 најугроженијих чланова.

Ова акција је изазвала позитивне реакције чланова Удружења.

З. С.

КИКИНДА

Празнична атмосфера

Велика сала у Дому пензионера у Кикинди украшена је за дочек Нове 2016. године двадесетак дана раније. Празнична атмосфера трајаће до 14. јануара 2016, до Православне нове године. У лепом декору уживаће они који испраћају стару годину, али и сви посетиоци и корисници пензионерске сале у том раздобљу.

Чланови креативне радионице у саставу КУД-а „Сунчана јесен“ и бројни чланови Општинског удружења пензионера поранили су са украшавањем на радост свима. Декорацију су углавном сами правили, уз најнужнији издатак за куповину материјала за израду својих рукотворина. Већина украса је настала вештом употребом одбаченог па рециклираног отпада.

Већ до средине децембра свих 150 карата за дочек Нове године у кикиндском Дому пензионера је продато.

С. З.

КУРШУМЛИЈА

Обележен дан удружења

Пензионери Куршумлије обележили су недавно дан свог удружења. Приређен је пригодан културно-уметнички програм коме су, између осталог, присуствовали и сви председници месних одбора са градског и сеоског подручја – укупно њих 24.

– Овај дан почео је да се обележава још 1997. године. Тада је, наиме, дошло до уједињења Општинске организације пензионера и Удружења пензионера инвалида рада. Од тада се сви куршумлијски пензионери налазе под једном „заставом“ и веома успешно делују у својој средини – рекао је председник организације Владимир Јаблановић.

Пензионерска организација ове топлічке општина укупно броји нешто више од 2.200 чланова.

Ж. Д.

Да ли сте знали ...

– да на свету постоји шест градова и села који се зову Витлејем? Најпознатији је свакако град под тим именом који је смештен на свега 10 километара од Јеру-

салима. Реч Витлејем значи „кућа хлеба“.

– да је 330. године одређен 25. децембар (7. јануар по јулијанском календару) као датум слављења Исусовог рођења? У то време тог дана у Риму се славио празник Непобедивог сунца – Natalis Solis Invicti, у Грчкој празник Дионизија, а стари Египћани су славили рођење Хоруса.

– да је гроф Никола Монте Мелини 1709. године написао неколико стихова и реченица са лепим жељама за Божић и послао својим пријатељима и родбини? Ипак, слање честитки за Божић проширило се тек у 19. веку када су у Милану почеле да се продају разгледнице с пригодним цртежима.

– да је Божић у САД време кад трговци остваре добар део годишњег промета? Али није увек било тако. Штавише, од 1659. до 1681. године у Бостону је прослава Божића била забрањена и овај празник тада није имао неко посебно значење.

– да су аустријске и немачке власти забраниле лик Деда Мраза тврдећи да је он производ Кока-Коле и да одвлачи људе од правог значења празника? Иницијатива за

ову кампању кренула је из Беча где поклоне традиционално доноси свети Никола.

– да је султан Брунеја, конзервативне исламске монархије на северу острва Борнео у Азији, одлучио да забрани прославу Божића? Свакоме ко се усуди да јавно празнује божићне празнике прети пет година затвора или новчана казна у износу од 18.000 евра.

– да је астероид – див пречника два километра недавно прошао брзином од осам километара у секунди кроз наш крај Сунчевог система? Надимак Божићни астероид добио је због тога што је 24. децембра 2015. био најближи Земљи, уочи Божића по грегоријанском календару.

Новогодишње (у)прскалице

Да би Нова година достојанствено могла да се чека, потребна су два-три потписана... чека.

Новогодишња ноћ нас поново ставља на тешку муку. Задужићемо се до грла само због престижа и ината комшилуку.

Чак и ако се новогодишња ноћ због мамурлука преспава, данима ће нас после тога болети и новчаник и глава.

У транзицији наше пензионере држе као мало воде на длану. Многи ће изгубити „донацију“ ако не поштују пензионере или нешто... лану.

Милорад Бибин

Пахуљице и конфете

Нову годину сам провео звездасто. Кад ме је ударио рачун за дочек, видео сам све звезде.

Не желим прскалице за Нову годину. Већ сам упрскао на послу!

Пензија ми је као „велика“ као конфета!

Слика на телевизији за дочек Нове године је одлична. Штета што и програм није такав.

Сликао сам се за Нову годину. Сад очекујем негатив у новчанику.

Душан Старчевић

Живанизми

За дочек Нове године биће лудо на трговима – ко стигне до казана са куваном ракијом.

У Србији влада привидна незапосленост. Оних који раде испод жита има као плевне.

Креатори глобализације најављују црно у тренду.

Више нећемо улагати у инвестиције. У противном бисмо морали увозити радну снагу из Кине.

Пензија ми је мала, али је укућани брзо развуку.

Ако купљена диплома одговара радном месту – посао не трпи.

Живан С. Филиповић

Добар рејтинг

Имам добар кредитни рејтинг. Задужен сам на све стране.

Некад су била вунена времена, а и данас је чупаво.

Данас не радим ништа. Имам преча посла.

Сведочење: све се догодило баш испред мене, тако да ја из тог угла нисам могао најбоље да видим.

У мојој кући су сви незапослени. Нама једино раде живци.

Зоран Т. Поповић

Нова је нова

Прогнозе кажу да ће Нова година бити без леда. Шта ће нам лед кад немамо ни за виски.

Удружење прасића поводом новогодишњих празника послало је захвалницу свим вегетаријанцима.

Деда Мраз има разлога да касни. Због штедње је морао да отпусти два ирваса.

Нова година пада у петак. Важно је да није тринаести.

Знам човека. Уместо јелке у најлућој ноћи се сам накити.

Будите опрезни. Могу да вам наплате и таксу за прелаз у Нову годину.

Дејан Патаковић

Рад после пензионисања

? З. Марковић, Београд: Од 2011. године сам у инвалидској пензији. Пошто сам инвалидски пензионер са малом пензијом, да ли могу да обављам хонорарне послове (конкретно, писање текстова за часопис), а да ме због тога Фонд ПИО не позове на поновну проверу радне способности и евентуално ми укине пензију?

Поједини правници ми говоре да имам право да радим а други да немам. Молим Вас да ми појасните који су то послови, по уговору о делу или повремене и привремене послови, за које се не иде поново пред инвалидску комисију? Напомињем да ми је у августу 2011. године инвалидска комисија у Др Александра Костића 9 у Београду констатовала потпуни губитак радне способности.

Одговор: Корисник инвалидске пензије не може засновати радни однос, односно не може закључити уговор о раду, али може бити ангажован по уговору о делу или ауторском уговору. Корисник инвалидске пензије који закључи уговор о делу или обавља привремене и повремене послове, неће се изводити на поновну оцену радне способности, нити ће му се обустављати исплата инвалидске пензије.

Кориснику инвалидске пензије који се запосли или почне да обавља самосталну делатност, не обуставља се аутоматски исплата инвалидске пензије, већ се он изводи на поновну оцену радне способности. Кориснику се упућује позив за лекарски преглед ради поновне оцене радне способности, а у зависности од оцене органа вештачења, одлучиће се о његовом праву на инвалид-

ску пензију. Право на инвалидску пензију престаће и обуставиће се исплата инвалидске пензије ако се утврди да инвалидност више не постоји. Уколико се утврди да инвалидност и даље постоји, неће престати право на инвалидску пензију и пензија ће се и даље исплаћивати, а корисник може наставити да ради.

Корисник инвалидске пензије остварене по основу потпуног губитка способности за професионалну војну службу може поново да се запосли, тј. може поново бити у осигурању без икаквих ограничења. То значи да му се због поновног запослења не може обуставити исплата инвалидске пензије, нити може због запослења бити позван на поновни преглед пред органима вештачења ради утврђивања промена у стању инвалидности, у смислу члана 96 Закона о ПИО.

Повезивање стажа и повраћај доприноса

? И. Пенев, Босилеград: Привременим решењем утврђено ми је право на превремену старосну пензију од 26. јануара 2015. године. Радио сам у фирми ДП „Аутотранспорт“ Босилеград као аутомеханичар и на другим пословима. Приликом подношења захтева за пензионисање утврђено је, увидом у М-4 образац, да ми послодавац није уплатио доприносе за одређене периоде. Сходно обавештењу које ми је стигло од РФ ПИО Филијала Врање, на име доприноса уплатио сам 250.532,54 динара (прилажем обавештење и уплатницу).

На ТВ-у сам чуо да министар Вулин позива лица која су сама уплатила доприносе да могу да потражују повраћај средстава. Молим Вас да ми одговорите да ли и ја испуњавам услове за повраћај уплаћеног износа и где да поднесем захтев.

Одговор: Право на повезивање стажа имају запослени и бивши запослени у субјектима приватизације и предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа

са инвалидитетом (инвалидска предузећа):

– који су у 2015. години испунили услов и поднели захтев за пензију или ће испунити услов и поднети захтев за пензију, али

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

то право не могу да остваре због неуплаћених доприноса у овим субјектима;

– који су поднели захтев за пензију пре 2015. године, али то право не могу да остваре због неуплаћених доприноса у овим субјектима;

– који су остварили право на пензију, али имају период рада код ових субјеката за који није уплаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање;

– који су остварили право на пензију на тај начин што су сами уплатили допринос за пензијско и инвалидско осигурање;

– који нису поднели тужбене

захтеве за потраживања из радног односа према субјекту приватизације или инвалидском предузећу, односно по чијим тужбеним захтевима нису донете правоснажне пресуде или решења о извршењу, а ако је тужбени захтев усвојен или донета извршна одлука, који поднесу решење о одустајању од тужбеног захтева, извршне пресуде или решења о извршењу.

Списак субјеката приватизације и списак предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом објављен је на сајту Фонда www.pio.rs.

Делимична инвалидска пензија

? Н. Павловић, Лајковац: Имам 59 година и примам делимичну инвалидску пензију. Када стичем право на пуну инвалидску пензију?

Одговор: Кориснику права на привремену накнаду по основу II односно III категорије инвалидности који је ово право остварио до ступања на снагу Закона о ПИО у априлу 2003. године, а коме независно од његове воље односно без његове кривице престане својство осигураника (технолошки вишак, стечај или гашење фирме и сл.), одређује се инвалидска пензија у висини од 50 одсто инвалидске пензи-

је (по протоку времена за које му припада право на новчану накнаду од Националне службе за запошљавање), тј. привремена накнада се преводи у тзв. делимичну инвалидску пензију у износу од 50 одсто инвалидске пензије.

Право на 50 одсто инвалидске пензије престаје са даном испуњења услова за стицање права на старосну пензију, превремену старосну пензију, односно инвалидску пензију.

Право на телесно оштећење

? Ц. Марковић, Ваљево: Ампутирана ми је нога, а био сам вагтрогасац. Да ли имам право на новчану накнаду за телесно оштећење, пошто и то радно место спада у професионално.

Одговор: Право на новчану накнаду за телесно оштећење имају осигураници код којих је, због повреде на раду или професионалног обољења, дошло до губитка или битнијег оштећења појединих органа или делова тела.

Висина новчане накнаде за телесно оштећење одређује се, у зависности од утврђеног процента телесног оштећења од 30 до 100 одсто (о чему одлучује надлежна инвалидска комисија), од основа утврђеног пропи-

сима који су се примењивали до 9. 4. 2003. године и усклађује се на исти начин као и пензије. Основ за њено одређивање износи 6.594,46 динара.

Захтев за признавање права на новчану накнаду за телесно оштећење можете наћи на сајту Фонда www.pio.rs или у свакој филијали Фонда.

На обрасцу захтева је наведено коју документацију треба приложити приликом предаје захтева.

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

С К А Н Д И Н А В К А			АУТОР: ЈОВИЧИЋ	ПРИГОДНА ЧЕСТИТКА	ФРАНЦ. КОМИЧАР, ЖАК	ОБЛАСТ ВЛАСТИ ЕМИРА	УКРАСНО ДРВО, НА СЛИЦИ
			ХОЛАНДСКИ СЛИКАР, ЈАН				
			МУСЛИМ. МУШКО ИМЕ				
			ЈЕЗЕРО НА ЗАПАДУ ШКОТСКЕ				
			ЋИРИЛО ОДМИЛА				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРЕД- СТАВНИК НЕКЕ ВРСТЕ	ШТИМЕР МУЗИЧК. ИНСТРУ- МЕНАТА	СИМБОЛ АЗОТА ГРАД У ХОЛАНДИЈИ		СИМБОЛ СРЕБРА СРЕДСТВО ЗА МАЗАЊЕ		
ГРАД И ЛУКА У ИТАЛИЈИ							
СЛИКА СВЕЦА У ЦРКВИ					ОЗНАКА НЕМАЧКЕ ОЗНАКА КАНАДЕ		
НАСЛЕД- НИЦИ ПО КРВИ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	РЕВАН- ШИРАЊЕ ОДЛИКО- ВАЊЕ						
РЕФЛЕКС					17. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ ОЗНАКА ЗА ПОНД		
ДЕО СТРОЈА ВОЈНЕ ЈЕДИНИЦЕ			2016	ОЗНАКА ПАНЧЕВА ОСЕТИТИ ЈЕЗИКОМ			
МУШКО ИМЕ					ОЗНАКА ЗА ЈУГ РБИНА, КРХОТИНА		
ОЗНАКА ШПАНИЈЕ		ВЛАЖНЕ, НАМОЧЕНЕ ВРСТА ПТИЦЕ					
ОЗНАКА НОВОГ САДА			ПАР ИГРАЧА АУТОМАТ У ЉУДСКОМ ЛИКУ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГЛАСАН УЗВИК ЦРКВА						
ДНЕВНЕ ВЕСТИ У НОВИНАМА							
ГРАД У МАРОКУ					ОЗНАКА ЗА ВРАЊЕ	ОЛИМ- ПИЈСКЕ ИГРЕ (СКР.)	
ПОГОДБЕНА СВЕЗА			ИМЕ ПИСЦА АНДРИЋА ИТАЛИЈА				
РОМАН МАКСИМА ГОРКОГ				РУДАРСКИ ИНСТИТУТ (СКР.)			

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							

У овој крштеници сами уписујете црна поља.
Њихов број уписан је у заградама на крају сваког описа речи.

ВОДОРАВНО: 1. Град у Чешкој, 2. Покретни зид, 3. Одсечно свирање (муз.), 4. Танасије одмила – Енигматске новине (скр.), 5. Врста папагаја – Чокот винове лозе, 6. Наша негација – Свежањ, дењац, 7. Ознака Аустрије – Место у Словенији, код Врхнике, 8. Дубоки наклон са савијеним коленима – Ознака за разред, 9. Старина, 10. Симбол за тритијум – Име Ататурка, 11. Рецепт (скр.) – Ранији чешки шахиста, Рихард, 12. Место код Дубровника, 13. Женско име, 14. Град у Војводини, 15. Име ранијег диктатора Уганде Амина – Јавно тужилаштво (скр.), 16. Хигијеничар, 17. Тим – Ознака енергије.

УСПРАВНО: 1. Опстајање – Такмичити се у трчању, 2. Месарска секира (мн.) – Симбол за натријум – Уређење, режим, 3. Обележена путања – Наша телевизија – Град у Италији, 4. Гробна јама – Назив за бациле – Издавачко предузеће (скр.), 5. Име раније глумице Гарднер – Уређај у такси аутомобилима – Симбол за тантал, 6. Историјско место у Белгији – Област у Италији, 7. Оглас у новинама – Италијанска глумица, Ђована – Мало предсобље.

РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: Стен, Рамо, Етив, Ћиро, н, ар, Таранто, икона, д, потомци, реванш, одраз, њ, рец, па, д'аро, ј, е, мокре, нс, дубр, врисак, хроника, Рабат, ако, Иво, Мати, ри, УКРШТЕНЕ РЕЧИ: Острава, параван, стакато, Таца, ен, ара, трс, не, бала, а, Пако, кникс, р, антика, т, Кеал, ри, Рети, Корита, Аријана, Темерин, Иди, јт, санитар, екипа, е.

ЈАНУАР						
Н	П	У	С	Ч	П	С
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ФЕБРУАР						
Н	П	У	С	Ч	П	С
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29					

МАРТ						
Н	П	У	С	Ч	П	С
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

АПРИЛ						
Н	П	У	С	Ч	П	С
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

МАЈ						
Н	П	У	С	Ч	П	С
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ЈУН						
Н	П	У	С	Ч	П	С
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ЈУЛ						
Н	П	У	С	Ч	П	С
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

АВГУСТ						
Н	П	У	С	Ч	П	С
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

СЕПТЕМБАР						
Н	П	У	С	Ч	П	С
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ОКТОБАР						
Н	П	У	С	Ч	П	С
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

НОВЕМБАР						
Н	П	У	С	Ч	П	С
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ДЕЦЕМБАР						
Н	П	У	С	Ч	П	С
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Срећни новогодишњи и божићни празници

РЕПУБЛИЧКИ ФОНД
ЗА ПЕНЗИЈСКО И
ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

2016